

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN ĐÌNH TÌNH – LÂM ĐỨC VINH

**TÀI LIỆU TẬP HUẤN,
BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN
SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA**
môn

ÂM NHẠC

BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO
(Tài liệu lưu hành nội bộ)

LỚP 5

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN ĐÌNH TÌNH – LÂM ĐỨC VINH

TÀI LIỆU TẬP HUẤN,
BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN
SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA
môn

ÂM NHẠC

BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

(Tài liệu lưu hành nội bộ)

LỚP

5

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CTTT	Chương trình tổng thể
HĐ	Hoạt động
HS	Học sinh
GDPT	Giáo dục phổ thông
GV	Giáo viên
NLÂN	Năng lực âm nhạc
NLC	Năng lực chung
PC	Phẩm chất
PP	Phương pháp
PPDH	Phương pháp dạy học
PP&CCĐG	Phương pháp và công cụ đánh giá
PP&KTDH	Phương pháp và kĩ thuật dạy học
SGK	Sách giáo khoa
SGV	Sách giáo viên
YCCĐ	Yêu cầu cần đạt

Lời nói đầu

Kính thưa quý thầy, cô giáo!

Sách giáo khoa **Âm nhạc 5** – Bộ sách **Chân trời sáng tạo** của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt. Sách sẽ được áp dụng vào dạy học môn Âm nhạc từ năm học 2024 – 2025 trong lộ trình thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông (ban hành theo QĐ 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).

Để giúp giáo viên sử dụng sách giáo khoa, sách giáo viên một cách hiệu quả nhất, chúng tôi đã biên soạn **Tài liệu tập huấn, bồi dưỡng giáo viên sử dụng sách giáo khoa môn Âm nhạc lớp 5** – Bộ sách **Chân trời sáng tạo**. Trong tài liệu này, chúng tôi cung cấp một số nội dung cốt lõi về lí luận và phương pháp dạy học, phương thức tổ chức hoạt động trong môn Âm nhạc cấp Tiểu học dưới quan điểm của khoa học sư phạm hiện đại. Các nội dung trong tài liệu sẽ được mở rộng qua các hoạt động tại các chương trình bồi dưỡng và tập huấn sẽ giúp quý thầy, cô giáo trải nghiệm, ứng dụng và sáng tạo trong việc triển khai sách giáo khoa **Âm nhạc 5** – Bộ sách **Chân trời sáng tạo** vào điều kiện giáo dục thực tế của năm học tới.

Trân trọng và kính chúc quý thầy, cô nhiều sức khoẻ và thành công!

NHÓM TÁC GIẢ

Mục lục

PHẦN THỨ NHẤT: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

1. KHÁI QUÁT VỀ CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC	6
1.1. Giới thiệu một số điểm cơ bản về Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc ở Việt Nam	6
1.2. So sánh những điểm giống nhau và khác nhau giữa Chương trình giáo dục phổ thông 2006 và Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Âm nhạc	6
1.3. Tính mới và tính mở của Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Âm nhạc	9
2. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 5	10
2.1. Quan điểm tiếp cận, biên soạn	10
2.2. Giới thiệu, phân tích cấu trúc sách và cấu trúc bài học	10
2.3. Cấu trúc mỗi chủ đề theo các mạch kiến thức	11
2.4. Phân tích chủ đề đặc trưng minh hoạ cho những điểm mới của sách	12
2.5. Phân phối chương trình môn Âm nhạc 5 theo gợi ý của nhóm tác giả	15
3. PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC, TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG	23
3.1. Định hướng, yêu cầu cơ bản chung về đổi mới phương pháp dạy học của môn Âm nhạc 5 đáp ứng yêu cầu hình thành và phát triển các phẩm chất, năng lực âm nhạc	23
3.2. Hướng dẫn, gợi ý phương pháp, cách thức tổ chức dạy học	30
3.3. Các nguyên tắc dạy học âm nhạc	34
3.4. Gợi ý, hướng dẫn quy trình dạy học các nội dung âm nhạc theo sách giáo khoa Âm nhạc 5	35

4. HƯỚNG DẪN KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP	46
4.1. Đánh giá theo định hướng tiếp cận phẩm chất, năng lực	46
4.2. Gợi ý ma trận kiểm tra, đánh giá	47
5. GIỚI THIỆU HỌC LIỆU BỔ TRỢ, HỌC LIỆU ĐIỆN TỬ, THIẾT BỊ DẠY HỌC	50
5.1. Hướng dẫn sử dụng sách giáo viên Âm nhạc 5	50
5.2. Giới thiệu, hướng dẫn sử dụng sách bổ trợ, sách tham khảo	51
5.3. Giới thiệu nguồn tài nguyên, học liệu điện tử, thiết bị dạy học	52

PHẦN THỨ HAI: HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG KẾ HOẠCH BÀI DẠY

1. QUY TRÌNH THIẾT KẾ KẾ HOẠCH BÀI DẠY	53
1.1. Xác định yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực	53
1.2. Xác định nội dung dạy học, phương pháp, phương tiện, học liệu, thiết bị dạy học.....	53
1.3. Thiết kế các hoạt động học	53
2. KẾ HOẠCH BÀI DẠY	54
2.1. Gợi ý mẫu kế hoạch bài dạy	54
2.2. Kế hoạch bài dạy tham khảo	55

TÀI LIỆU THAM KHẢO	67
---------------------------------	-----------

PHẦN THỨ NHẤT: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

1. KHÁI QUÁT VỀ CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC

1.1. Giới thiệu một số điểm cơ bản về Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc ở Việt Nam

Xét về lịch sử hình thành và phát triển, môn Âm nhạc là một môn học còn khá mới, được đưa vào Chương trình GDPT từ năm 1980 ở cấp Tiểu học và Trung học cơ sở. Tuy nhiên, chỉ những trường có điều kiện mới thực hiện được. Đến Chương trình GDPT 2006, môn Âm nhạc được xem là môn bắt buộc được giảng dạy chính thức từ lớp 1 đến học kì I của lớp 9 trong cả nước. Đổi mới theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc được phát triển về mặt quy mô và cả chất lượng giáo dục. Trong đó, môn Âm nhạc là môn học bắt buộc từ lớp 1 đến lớp 9 ở cấp Tiểu học và Trung học cơ sở. Đối với cấp Trung học phổ thông thuộc giai đoạn định hướng nghề nghiệp, theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, môn Âm nhạc trở thành môn học lựa chọn trong nhóm môn Công Nghệ và Nghệ thuật. HS vào lớp 10 có quyền lựa chọn 5 trong 3 nhóm môn lựa chọn. Nếu HS nào chọn môn Âm nhạc khi vào lớp 10 sẽ phải học môn này tiếp tục ở lớp 11 và 12 với thời lượng 70 tiết/ năm. Ngoài ra, HS có thể học thêm các chuyên đề Âm nhạc tự chọn hằng năm với thời lượng 35 tiết để nâng cao các kiến thức kĩ năng âm nhạc theo nhu cầu cá nhân.

Tóm lại, trong tiến trình đổi mới giáo dục ở Việt Nam trong thời gian qua, môn Âm nhạc đã dần được công nhận như một phần quan trọng trong giáo dục toàn diện HS Việt Nam. Sự phát triển đó thể hiện ở việc mở rộng phạm vi đào tạo trong toàn hệ thống giáo dục quốc dân (từ lớp 1 đến lớp 12) bên cạnh những đổi mới về PP&KTDH. Chắc chắn, những chuyển đổi về vai trò và vị trí của môn Âm nhạc đang tác động tích cực đến từng HS, từng cấp học ở mọi nhà trường trên các vùng miền trong cả nước.

1.2. So sánh những điểm giống nhau và khác nhau giữa Chương trình giáo dục phổ thông 2006 và Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Âm nhạc

1.2.1. Giống nhau

Thời lượng dạy học (từ lớp 1 đến lớp 9) của môn Âm nhạc ở Chương trình GDPT 2006 và Chương trình GDPT 2018 đều là 35 tiết/ năm.

Chương trình mới kế thừa nhiều ở nội dung chương trình hiện hành; thể hiện ở các phần: mục tiêu, nội dung dạy học, chuẩn kiến thức và kĩ năng (YCCĐ), PPDH,... Như vậy, GV âm nhạc đã được đào tạo trong năm qua đều có thể đáp ứng việc giảng dạy về nội dung, kiến thức và kĩ năng theo yêu cầu của chương trình mới.

1.2.2. Khác nhau

1.2.2.1. Định hướng

Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc xây dựng theo định hướng phát triển kiến thức, kĩ năng, thái độ cho HS trong khi Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc xây dựng trên quan điểm phát triển PC, NLC và NLÂN cho HS. Cụ thể:

- *Kiến thức*

Dạy học âm nhạc nhằm phát triển nhận thức và các NLÂN của HS, tạo cho các em có một trình độ văn hoá âm nhạc nhất định, góp phần giáo dục toàn diện cho HS.

Môn Âm nhạc cung cấp cho HS những kiến thức âm nhạc phù hợp với lứa tuổi về: Hát, Phát triển khả năng âm nhạc, Tập đọc nhạc, Nhạc lí và Âm nhạc thường thức.

- *Kĩ năng*

Luyện tập kĩ năng hát đúng giai điệu, lời ca và bước đầu tập hát diễn cảm.

Luyện tập kĩ năng đọc nhạc và ghi chép nhạc đơn giản.

Luyện tập kĩ năng nghe và cảm nhận âm nhạc.

Luyện tập một số kĩ năng âm nhạc khác như chơi nhạc cụ, gõ đệm, đánh nhịp, vận động theo nhạc,...

- *Thái độ và giá trị*

Bồi dưỡng tình cảm trong sáng, lòng yêu âm nhạc nhằm phát triển hài hoà nhân cách.

Thông qua các HĐ âm nhạc làm cho đời sống tinh thần phong phú, lành mạnh, đem đến cho HS niềm vui, tinh thần lạc quan, sự mạnh dạn, tự tin, lòng tự trọng và các giá trị khác.

Khuyến khích HS nhiệt tình tham gia các HĐ âm nhạc trong và ngoài trường học.

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc tập trung phát triển năng lực thẩm mỹ trong lĩnh vực âm nhạc với ba thành phần: thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc. Từ đó:

- Giúp HS nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu âm nhạc, có đời sống tinh thần phong phú, hình thành và phát triển những PC cao đẹp.

- Bước đầu trải nghiệm và khám phá nghệ thuật âm nhạc thông qua nhiều hình thức HĐ, từ đó hình thành năng lực giao tiếp và hợp tác.

- Bước đầu hình thành NLÂN dựa trên kiến thức và kĩ năng âm nhạc phổ thông, hình thành năng lực tự chủ và tự học.

- Bước đầu giúp HS làm quen với sự đa dạng của thế giới âm nhạc, các giá trị âm nhạc truyền thống.

- HS phát huy tiềm năng HĐ âm nhạc, hình thành năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo.

1.2.2.2. Nội dung

- *Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc*

Chương trình sử dụng 5 mạch nội dung (còn gọi là phân môn): Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc. Trong đó, không có tiết dạy nhạc cụ, chỉ có kết hợp nhạc cụ tiết tấu để gõ đệm cho bài hát, bài đọc nhạc (chương trình có triển khai một số nhạc cụ như: trống nhỏ, thanh phách, song loan); phần nghe nhạc có nhưng mục tiêu chưa rõ ràng.

- *Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc*

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc hoàn thiện hơn về nội dung dạy học, tiếp tục sử dụng 5 mạch nội dung trong Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc và bổ sung thêm phần Nhạc cụ, Nghe nhạc, mạch Âm nhạc thường thức đổi thành Thường thức âm nhạc. Vì vậy, Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc gồm các nội dung dạy học âm nhạc như sau: Hát, Đọc nhạc, Nghe nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc.

Đặc biệt, Nhạc cụ là nội dung mang tính phân hoá, gồm: Nhạc cụ thể hiện tiết tấu (từ lớp 1 đến lớp 3), Nhạc cụ thể hiện hoà âm và giai điệu (từ lớp 4 đến lớp 12). Tùy theo điều kiện thực tiễn của nhà trường (phương tiện dạy học, năng lực giảng dạy), GV có thể dạy HS chơi bộ gõ cơ thể, nhạc cụ tự làm, nhạc cụ truyền thống của Việt Nam (trống nhỏ, song loan, thanh phách, sáo trúc, tiêu, đàn nguyệt, nhạc cụ phổ biến ở địa phương,...) hoặc nhạc cụ nước ngoài (melodica, recorder, ukulele, harmonica, guitar, đàn phím điện tử,...). SGK Âm nhạc của bộ sách Chân trời sáng tạo chọn nhạc cụ giai điệu là recorder và kèn phím để đưa thiết kế các bài học, ukulele là nhạc cụ hoà âm. Đối với các phương án lựa chọn của SGK cấp Trung học phổ thông, guitar và đàn phím điện tử được khai thác cho HS từ lớp 10 đến lớp 12.

Đọc nhạc gồm các nội dung: các mẫu âm ngắn, đơn giản, dễ đọc, âm vực phù hợp với độ tuổi ở giọng Đô trưởng (từ lớp 1 tới lớp 3), bài luyện tập cơ bản về quãng, về tiết tấu, bài đọc nhạc ở giọng Đô trưởng (lớp 4 tới lớp 5); ở các lớp 6 đến lớp 9 cấp Trung học cơ sở các bài đọc nhạc thực hiện ở giọng Đô trưởng và La thứ. Đọc nhạc ở cấp Trung học phổ thông chỉ khai thác tối đa đến các giọng có hoá biểu một dấu thăng (Son trưởng và Mi thứ) và một dấu giáng (Pha trưởng và Rê thứ).

1.2.2.3. Phạm vi giáo dục:

- *Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc*

Âm nhạc là môn học bắt buộc từ lớp 1 đến học kì I lớp 9; tuy nhiên, ở các lớp 10 đến lớp 12, HS không học môn Âm nhạc.

- *Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc*

Môn Âm nhạc được áp dụng bắt buộc từ lớp 1 đến hết lớp 9 (cả năm học). Môn Âm nhạc là môn học lựa chọn ở cấp Trung học phổ thông với vai trò định hướng nghề nghiệp, chuẩn bị các kiến thức, kỹ năng âm nhạc cơ bản cho các HS yêu thích âm nhạc hoặc sẽ dự định tiếp tục học các ngành nghề liên quan đến âm nhạc ở các trường trung cấp, cao đẳng hoặc đại học trong tương lai.

1.3. Tính mới và tính mở của Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Âm nhạc

1.3.1. Tính mới

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc thể hiện sự tiếp thu các xu hướng tiến bộ của giáo dục âm nhạc thế giới, bao gồm:

- Phân chia nội dung giáo dục thành 2 giai đoạn: giai đoạn giáo dục cơ bản (từ lớp 1 đến lớp 9) và giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp (từ lớp 10 đến lớp 12).
- Xây dựng Chương trình môn Âm nhạc theo hướng phát triển PC, NLC và các NLÂN, trong đó chú trọng năng lực thẩm mỹ.
- Thực hiện tích hợp mạnh ở cấp Tiểu học, Trung học cơ sở và phân hoá sâu ở cấp Trung học phổ thông. Dành thời lượng thích hợp cho giáo dục âm nhạc của địa phương.

1.3.2. Tính mở

Môn Âm nhạc theo Chương trình GDPT 2018 vừa có nội dung tích hợp (các nội dung âm nhạc cơ bản), vừa có nội dung phân hoá (nhạc cụ – lựa chọn nhạc cụ giai điệu phù hợp để học từ lớp 4 đến lớp 9, từ lớp 10 đến lớp 12); vừa là môn học bắt buộc (cấp Tiểu học và Trung học cơ sở), vừa là môn học lựa chọn theo nguyện vọng và định hướng nghề nghiệp (cấp Trung học phổ thông). Hơn nữa, GV có thể vận dụng linh hoạt PP&KTDH để phù hợp với sự đa dạng về điều kiện nhân lực, cơ sở vật chất và khả năng học tập của HS các vùng miền.

Trong tiến trình triển khai Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc những năm qua, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tiến hành triển khai nhiều chương trình bồi dưỡng GV trong toàn quốc gia như Dự án ETEP với các Module, Chương trình RGEP với những chuyên đề hỗ trợ GV dạy học cuối cấp khi áp dụng chuyển đổi từ Chương trình GDPT 2006 sang Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc. Ngoài ra, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam cùng đội ngũ các chuyên gia trong nhóm tác giả môn Âm nhạc cũng đã thực hiện bồi dưỡng, hướng dẫn GV âm nhạc trong việc sử dụng SGK Âm nhạc hằng năm khi sách được áp dụng vào các lớp. Nhờ vậy, GV Âm nhạc các cấp đang trở nên tự tin hơn, linh hoạt và sáng tạo hơn về cả kiến thức chuyên môn và khả năng vận dụng PP trong tổ chức HĐ dạy học môn Âm nhạc theo chương trình mới.

2. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 5

2.1. Quan điểm tiếp cận, biên soạn

2.1.1. Cơ sở lý luận

Theo định hướng đổi mới GDPT được thể hiện qua Nghị quyết 88 về đổi mới Chương trình và SGK phổ thông của Quốc hội, Chương trình GDPT 2018 (gồm Chương trình GDPT Tổng thể và Chương trình GDPT môn Âm nhạc) với trọng tâm chuyển từ giáo dục chú trọng truyền thụ kiến thức sang giúp cho HS hình thành, phát triển toàn diện PC và năng lực.

Bám sát các tiêu chuẩn SGK mới ban hành kèm theo Thông tư 05/2022/TT-BGDĐT sửa đổi Thông tư 33/2017/TT-BGDĐT về quy trình biên soạn chỉnh sửa SGK do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành ngày 19 tháng 3 năm 2022.

Triển khai các yêu cầu theo Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành ngày 07 tháng 6 năm 2021 về việc Hướng dẫn xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường cấp Tiểu học.

2.1.2. Quan điểm biên soạn

SGK tuân thủ các quy định được nêu trong Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc, bao gồm: YCCĐ, nội dung giáo dục.

Ngoài việc cung cấp kiến thức, SGK là tài liệu giúp HS có thể tự học, tự giải quyết vấn đề, phát triển năng lực thẩm mỹ và sáng tạo trong âm nhạc.

Nội dung SGK được xây dựng có tính liên thông từ cấp Tiểu học và theo hướng kết hợp giữa đồng tâm với tuyến tính, là tiền đề cho cấp học sau; đặc biệt từ SGK lớp 1, 2, 3, 4.

Nội dung SGK vừa đảm bảo tính cốt lõi, vừa có tính mở để phù hợp với sự đa dạng về điều kiện và khả năng học tập của HS các vùng miền.

Kế thừa những ưu điểm của SGK hiện hành, đồng thời tiếp thu tinh hoa của một số nền giáo dục tiên tiến trên thế giới.

2.2. Giới thiệu, phân tích cấu trúc sách và cấu trúc bài học

Nội dung SGK bao gồm 6 đề mục dựa trên các mạch nội dung chính của môn học: Hát, Đọc nhạc, Nghe nhạc, Nhạc cụ, Lý thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc với các icon được thiết kế tương ứng.

Mỗi chủ đề sẽ được thực hiện từ 3 – 4 tiết tùy vào dung lượng nội dung và HĐ học tập, số trang tương ứng cho mỗi chủ đề từ 6 – 8 trang.

Đối với mạch nội dung Nghe nhạc, ngoài việc được thiết kế như một nội dung độc lập còn được tích hợp trong các mạch nội dung dạy học khác như: *tìm hiểu nhạc cụ, tác giả tác phẩm, câu chuyện âm nhạc,...*

Cấu trúc của mỗi chủ đề gồm các mạch nội dung chính kết hợp với các HĐ:

– Khám phá là HĐ mở đầu mỗi chủ đề, được thiết kế để tạo các tình huống sự phạm ban đầu đưa HS đến khám phá các kiến thức, kĩ năng trọng tâm của chủ đề; xây dựng dưới hình thức câu chuyện âm nhạc, tranh ảnh gợi ý,...

– HĐ âm nhạc là các bài thực hành, trò chơi âm nhạc liên kết với các nội dung bài học trong từng chủ đề.

– Nhà ga âm nhạc là những gợi ý để HS tự HĐ âm nhạc như: tái hiện, ghi nhớ các kiến thức, kĩ năng âm nhạc đã học trong bài; phát triển các NLÂN đặc thù thông qua các HĐ thực hành, tạo ra các sản phẩm âm nhạc; đồng thời giúp HS tự đánh giá và GV đánh giá năng lực HS thông qua bài học.

SGK có các thành phần cơ bản: Hướng dẫn sử dụng – Mục lục – Nội dung chính (gồm các chủ đề) – Giải thích thuật ngữ.

SGK Âm nhạc 5 được cấu trúc theo 8 chủ đề (28 đến 29 tiết), mỗi chủ đề được thiết kế từ 3 đến 4 tiết; nội dung ôn tập học kì và kiểm tra đánh giá (4 tiết). Tên các chủ đề được đặt như sau:

- Chủ đề 1: *Vui ngày khai trường*
- Chủ đề 2: *Bức tranh đồng quê*
- Chủ đề 3: *Thấp sáng tương lai*
- Chủ đề 4: *Kết nối yêu thương*
- Ôn tập chủ đề 1, 2, 3, 4 (học kì I)
- Chủ đề 5: *Mùa xuân tình bạn*
- Chủ đề 6: *Vui cùng âm nhạc*
- Chủ đề 7: *Giai điệu quê hương*
- Chủ đề 8: *Hoa thơm dâng Bác*
- Ôn tập chủ đề 5, 6, 7, 8 (học kì II)

Ở mỗi chủ đề sẽ ứng với một mục tiêu về nội dung khác nhau, từ đó giúp HS hình thành được những năng lực về âm nhạc.

Các bài hát sử dụng trong SGK vừa có tính kế thừa, vừa có tính mới, các bài hát đa dạng thể loại như: bài hát tuổi thiếu nhi, bài hát nước ngoài, bài hát dân ca; có cao độ và âm điệu phù hợp với HS lớp 5. Bên cạnh đó, SGV sẽ cung cấp thêm các bài hát thay thế, giúp GV có thêm nguồn tài liệu phong phú để lựa chọn trong HĐ dạy học.

2.3. Cấu trúc mỗi chủ đề theo các mạch kiến thức

- *Đoàn tàu khởi hành*

Tranh chủ đề – mục Khám phá: 1 trang

- Đoàn tàu hành trình

Hát: 1 trang

Nghe nhạc: 1/2 trang

Đọc nhạc: 1/2 đến 1 trang

Nhạc cụ: 1 trang, phù hợp với nội dung

Thường thức âm nhạc: 1 đến 2 trang, phù hợp với nội dung

Lí thuyết âm nhạc: 1/2 đến 1 trang, phù hợp với nội dung

HĐ âm nhạc: gồm các bài luyện tập, thực hành, HĐ âm nhạc tăng cường cho từng phân môn, không sử dụng icon, được lồng ghép dưới hình thức trò chơi hoặc vận động âm nhạc trong các mạch nội dung trong SGK.

- Đoàn tàu về ga

Nhà ga âm nhạc: 1/2 đến 1 trang

2.4. Phân tích chủ đề đặc trưng minh họa cho những điểm mới của sách

Sau đây là một số minh họa cho các nội dung học tập mang tính mới và tính mở mà SGK Âm nhạc 5 thể hiện dựa trên tinh thần đổi mới của Chương trình GDPT 2018 nói chung và Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc nói riêng.

– Kiến thức âm nhạc có tính nền tảng cơ bản: các khái niệm âm nhạc được đưa vào SGK một cách rất đơn giản, giảm tính kinh điển, lí thuyết, tăng tính thực hành.

Một số hình thức biểu diễn nhạc cụ

Thường thức âm nhạc

Độc tấu: Một người chơi nhạc cụ.

Song tấu: Hai người cùng chơi nhạc cụ.

Tam tấu: Ba người cùng chơi nhạc cụ.

Tứ tấu: Bốn người cùng chơi nhạc cụ.

5. Nêu tên một tác phẩm âm nhạc được trình diễn bằng một trong những hình thức biểu diễn nhạc cụ mà em đã học.

Lí thuyết Âm nhạc

Trọng âm và phách

1. Trọng âm

Trọng âm là những âm thanh có cường độ mạnh hơn so với các âm thanh khác trong ô nhịp. Trọng âm thường rơi vào nốt nhạc đầu tiên của ô nhịp.

Dấu trọng âm

2. Phách

Phách là đơn vị chia ô nhịp thành những khoảng thời gian đều nhau. Phách có trọng âm là phách mạnh, phách không có trọng âm là phách nhẹ.

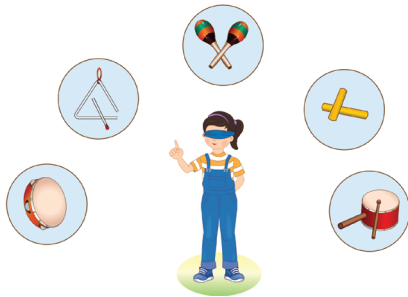
Phách

- Dòng nhạc thứ hai của bài hát *Những bông hoa những bài ca* có bao nhiêu ô nhịp?
- Chỉ ra những nốt có trọng âm trong các ô nhịp của bài hát *Những bông hoa những bài ca*.

– HĐ âm nhạc chủ yếu thông qua con đường thực hành, vui chơi, khám phá: để phát triển các NLÂN cho HS.

• Trò chơi âm nhạc

TRÒ CHƠI TAI AI THỈNH NHẤT

• Trò chơi âm nhạc

VỖ TAY BÁT BÓNG

CHỦ ĐỀ 7

GIẢI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Khởi hành

Khám phá

• Khám phá các làn điệu dân ca Việt Nam.

• Xem vi-di-ô cỡ-lip (video clip) về một làn điệu dân ca Việt Nam.

2. Luyện tập hoà tấu

Hương tới niềm vui (Trích từ bản Giao hưởng số 9)

Hơi nhanh

Nhạc: L.v. Bé-tô-ven
Chuyển soạn: Tô Ngọc Tú

- Giáo dục các PC, NLC: được lồng ghép trong nội dung các bài học âm nhạc:
- + Giáo dục PC cho HS được lồng ghép thông qua nội dung bài hát:
  - ✓ Bài hát *Dắt trâu ra đồng*: giáo dục về PC yêu thương cha mẹ; chăm làm,...
  - ✓ Bài hát *Những bông hoa những bài ca*: giáo dục về PC yêu quý, kính trọng thầy, cô,...
  - ✓ Bài hát *Mùa xuân tình bạn*: giáo dục về PC yêu quý bạn bè,...
  - ✓ Bài hát *Hoa thơm dâng Bác*: giáo dục về PC kính trọng và biết ơn người có công với đất nước, tinh thần trách nhiệm,...
- + Giáo dục về NLC: tự chủ, tự học, chăm chỉ, giao tiếp và hợp tác,... thông qua các câu lệnh HĐ khai thác khả năng làm việc của cá nhân, tập thể; HĐ tự tạo ra sản phẩm nhạc cụ.

NHÀ GA ÂM NHẠC

- Em hãy cùng bạn hát bài *Đường đến trường vui lắm!* với các hình thức sau:
  - Hát có linh xướng.
  - Hát kết hợp vỗ tay theo phách.
- Nêu tên tác giả sáng tác bài hát *Ngôi trường giữa ngàn mây.*
- Quan sát dòng nhạc dưới đây và thực hiện các yêu cầu sau:

  - Em hãy chỉ ra các vạch nhịp trong dòng nhạc.
  - Có bao nhiêu ô nhịp trong dòng nhạc?

2. Sử dụng nhạc cụ tiết tấu tự tạo để đệm cho bài hát *Trống cơm*

- Đọc tiết tấu và luyện tập nhạc cụ tiết tấu tự tạo.

- Thực hành gõ đệm cho bài hát *Trống cơm*.

Làm nhạc cụ gõ bằng ống nước

Nhạc cụ tiết tấu

1. Hướng dẫn làm nhạc cụ

Vật liệu:

- Một đoạn ống nước bằng nhựa có đường kính khoảng 2,7 cm.
- Một cây đũa (tre, gỗ hoặc nhựa) dài khoảng 25 cm.
- Sơn dầu, hình dán bằng đế-can (hoa, họa tiết, hình thú,...).

Cách làm:

- Bước 1: Sử dụng một đoạn ống nước dài 20 cm, mài đường cắt thật phẳng để an toàn khi sử dụng.
- Bước 2: Vệ sinh sạch ống nước và cây đũa; sau đó, có thể sơn lên nhạc cụ một lớp sơn mỏng.
- Bước 3: Dán đế-can (hình thú, hoa, họa tiết,...) lên bề mặt ống nước để trang trí cho nhạc cụ.

Sử dụng:

- Cầm nhạc cụ trong lòng bàn tay, dùng ngón cái và ngón trỏ giữ nhẹ nhạc cụ ở đoạn giữa; các ngón tay còn lại gấp làm điểm tựa giữ cố định nhạc cụ.
- Dùng đầu gõ lên khoảng giữa thân nhạc cụ để tạo âm thanh.
- Có thể thay thế ống nước bằng ống tre hoặc ống nhựa.

– Chú trọng tăng cường tích hợp giữa các nội dung học tập âm nhạc:

+ HĐ Khám phá chủ đề: tích hợp khám phá các thành tố âm nhạc và những sự việc, hiện tượng trong cuộc sống.

CHỦ ĐỀ 1

VUI NGÀY KHAI TRƯỜNG

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá những âm thanh và nhịp điệu trên con đường đến trường.

CHỦ ĐỀ 4

KẾT NỐI YÊU THƯƠNG

Khởi hành

Khám phá

- Khám phá âm nhạc dân gian của các dân tộc trên thế giới.

+ Nội dung Hát được tích hợp với Nhạc cụ để tạo ra các HĐ gõ hoặc thổi đệm cho bài hát.

Nhạc cụ

1. Nhạc cụ tiết tấu

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ trai-en-gô.

- Thực hành gõ đệm cho bài hát *Những bông hoa những bài ca.*

Bài thực hành số 3

Đi theo ánh sao âm nhạc

(Trích)

Đàn ca Mỹ
Lời: Tô Ngọc Tú
Chuyển soạn: Hồ Ngọc Khải

+ Nội dung Đọc nhạc tích hợp với Nhạc cụ và Lí thuyết âm nhạc để tạo ra các HĐ đọc nhạc kết hợp sử dụng nhạc cụ để gõ phách, nhịp hay vận động cơ thể nhằm giúp HS nhận thức về phách, nhịp, trọng âm,...

4. Đọc *Bài đọc nhạc số 1* kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo phách.

2. Đọc *Bài đọc nhạc số 2* kết hợp vận động theo mẫu tiết tấu:

Đọc nhạc

1. Đọc *Bài đọc nhạc số 1* kết hợp vỗ tay hoặc gõ cát-ta-nét theo nhịp.

2. Đọc *Bài đọc nhạc số 2* kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo phách.

4. Đọc *Bài đọc nhạc số 3* kết hợp gõ đệm theo phách.

• Thực hành đọc nhạc:

Bài đọc nhạc số 2

- Trong bài đọc nhạc này có bao nhiêu nốt đen chấm đôi?
- Nêu tên các nốt nhạc có trong bài đọc nhạc.
- Chỉ ra các nốt nhạc cao nhất, nốt nhạc thấp nhất trong bài đọc nhạc.

+ Nội dung Nghe nhạc với vận động: tích hợp giáo dục âm nhạc và giáo dục sự năng động về thể chất, sự linh hoạt, sự tự tin vào khả năng của bản thân.

Ngôi trường giữa ngàn mây
Nhạc và lời: Lê Dũng

- Nghe, cảm thụ và vận động theo giai điệu bài hát *Ngôi trường giữa ngàn mây*.
- Nếu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát.

CÂY TRÚC XINH
Dân ca Quan họ Bắc Ninh

- Nghe, cảm thụ và vận động theo nhịp điệu bài hát *Cây trúc xinh* (Dân ca Quan họ Bắc Ninh).
- Nếu cảm nhận của em về bài hát.

Điệu nhảy hài hước (Chương 5, Tổ khúc ba-lê số 1) của D. Sô-xơ-ta-cô-vích (D. Shostakovich)

- Nghe, cảm thụ và vận động theo giai điệu bản nhạc *Điệu nhảy hài hước*.
- Nếu cảm nhận sau khi nghe bản nhạc *Điệu nhảy hài hước*.

2.5. Phân phối chương trình môn Âm nhạc 5 theo gợi ý của nhóm tác giả

Tên chủ đề (1)	Số tiết/ số trang (2)	Nội dung (3)
Lời nói đầu	1	Giới thiệu về SGK lớp 5, một số mục tiêu, định hướng của bộ sách.
Hướng dẫn sử dụng sách	1	Hướng dẫn sử dụng các nội dung Khám phá, Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc trong SGK.

Mục lục	1	Giới thiệu đề mục chủ đề của SGK Âm nhạc 5.
<p>1. Vui ngày khai trường</p> <p>Mục tiêu: Khám phá những âm thanh và nhịp điệu trên con đường đến trường.</p>	4/ 6	<p>1. Khám phá:</p> <p>Bức tranh thể hiện trên con đường đến trường của HS ở vùng cao: Sơn Ca bay bên trên quan sát thấy nhóm HS đi học cùng cô giáo qua những nhịp cầu tre, ven đường có chú trâu đứng đỉnh gặm cỏ, phía xa xa hiện lên hình ảnh ngôi trường với lá cờ đỏ sao vàng bay phấp phới. Cầu vồng sáng lung linh nơi đỉnh núi, hoà cùng niềm vui đi đến trường với các bạn nhỏ.</p> <p>2. Hát: <i>Đường đến trường vui lắm!</i> (nhạc: Lưu Hà An, lời (ý thơ): Nhật Hoa)</p> <p>Tập hát thể hiện cách hát luyến láy và ngân dài; hát với hình thức đồng ca có lĩnh xướng; hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.</p> <p>3. Nghe nhạc:</p> <p>Nghe bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i> (nhạc và lời: Lê Dũng).</p> <p>4. Lí thuyết âm nhạc:</p> <p>Giới thiệu vạch nhịp, ô nhịp.</p> <p>5. Nhạc cụ:</p> <p>Nhạc cụ tiết tấu: trống nhỏ</p> <p>– Mẫu đệm:</p> <p>– Thực hành đệm cho bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i></p> <p>6. Thường thức âm nhạc:</p> <p>Giới thiệu nhạc cụ nước ngoài: đàn mandoline.</p> <p>7. Nhà ga âm nhạc:</p> <p>Gồm 4 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>2. Bức tranh đồng quê</p> <p>Mục tiêu: Khám phá những âm thanh và nhịp điệu cuộc sống ở đồng quê.</p>	4/ 6	<p>1. Khám phá:</p> <p>Bức tranh đồng quê có những hình ảnh cánh đồng lúa chín vàng, các em bé ngồi trên lưng trâu vừa thả diều vừa thổi sáo, gõ trống nhỏ và thanh phách; bên trên ụ rơm to là hình ảnh chú gà trống đang gáy sáng; dưới chân ụ rơm, gà mẹ dẫn đàn con đi kiếm ăn kêu chíp chíp, cạnh bên vịt mẹ và đàn con cũng đang chuẩn bị đi bơi.</p> <p>2. Hát: <i>Dắt trâu ra đồng</i> (nhạc và lời: Minh Châu)</p> <p>Hát thể hiện tính chất vui tươi; hát kết hợp gõ đệm theo phách.</p> <p>3. Nhạc cụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nhạc cụ tiết tấu: song loan

		<p>– Mẫu đệm:</p> <p>– Thực hành đệm cho bài <i>Dắt trâu ra đồng</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nhạc cụ giai điệu: <ul style="list-style-type: none"> – Recorder: <ul style="list-style-type: none"> + Ôn tập 3 nốt Si, La, Son; + <i>Bài thực hành số 1</i>. – Kèn phím: <ul style="list-style-type: none"> + Ôn tập 3 nốt Đô, Rê, Mi; + <i>Bài thực hành số 1</i>. <p>4. Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cấu trúc: <ul style="list-style-type: none"> – Cao độ: Đô – Rê – Mi – Son – La – Si – Đô 2. – Tiết tấu: • Nội dung: <ul style="list-style-type: none"> – Đọc gam Đô trưởng; – Thực hành đọc nhạc <i>Bài đọc nhạc số 1</i>. <p>5. Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số hình thức biểu diễn nhạc cụ: độc tấu, song tấu, tam tấu, tứ tấu và hoà tấu.</p> <p>6. Nhà ga âm nhạc: Gồm 5 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>3. Thấp sáng tương lai Mục tiêu: Khám phá nhịp điệu nhanh dần, chậm dần.</p>	4/ 6	<p>1. Khám phá: Bức tranh thể hiện ngôi trường tiểu học thân thương, hình ảnh thầy giáo đang hướng dẫn các em HS cùng chơi nhạc cụ giai điệu như: kèn phím, recorder, kèn saxophone ở trên sân trường.</p> <p>2. Hát: Những bông hoa những bài ca (nhạc và lời: Hoàng Long) Tập hát thể hiện cách hát ngắt câu và ngân dài; hát kết hợp vận động phụ họa.</p> <p>3. Nghe nhạc: Nghe, cảm thụ và vận động theo nhịp điệu bản nhạc <i>Chim sơn ca</i> (<i>The Lark – tứ tấu đàn dây số 53</i>) của G. Haydn.</p>

		<p>4. Thường thức âm nhạc: Giới thiệu hai nhạc sĩ Việt Nam: Hoàng Long – Hoàng Lân và bài hát <i>Từ rừng xanh cháu về thăm lăng Bác</i>.</p> <p>5. Trò chơi âm nhạc: <i>Tai ai thính nhất</i>.</p> <p>6. Nhà ga âm nhạc: Gồm 4 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>Ôn tập chủ đề 1, 2, 3, 4 và kiểm tra, đánh giá học kì I.</p>	2/ 1	<p>1. Hát: Hát và vận động theo nhạc các bài hát: <i>Đường đến trường vui lắm!</i>, <i>Dắt trâu ra đồng</i>, <i>Những bông hoa những bài ca</i>, <i>A-ri-rang khúc hát quê hương</i>.</p> <p>2. Nghe nhạc: – Nghe, cảm thụ và vận động theo giai điệu bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>. – Nêu cảm nhận sau khi nghe bài nhạc.</p> <p>3. Đọc nhạc: – Đọc <i>Bài đọc nhạc số 1</i> kết hợp vỗ tay hoặc gõ castanet theo nhịp. – Đọc <i>Bài đọc nhạc số 2</i> kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo phách.</p> <p>4. Nhạc cụ: – Nhạc cụ tiết tấu: Sử dụng nhạc cụ tiết tấu tự chọn để đệm cho bài hát <i>Những bông hoa những bài ca</i>. – Nhạc cụ giai điệu: Lựa chọn nhạc cụ phù hợp để thực hiện: <i>Bài thực hành số 1</i>, <i>Bài thực hành số 2</i>.</p> <p>5. Lí thuyết âm nhạc: Ôn kiến thức vạch nhịp, ô nhịp, trọng âm, phách.</p> <p>6. Thường thức âm nhạc: – Giới thiệu đôi nét về đàn mandoline; mô tả động tác chơi đàn và nêu cảm nhận về âm sắc của đàn. – Phân biệt hình thức biểu diễn độc tấu và hoà tấu. – Nêu đôi nét về hai nhạc sĩ Hoàng Long – Hoàng Lân và kể tên một vài bài hát tiêu biểu của hai ông.</p>
<p>5. Mùa xuân tình bạn</p>	4/ 6	<p>1. Khám phá: Bức tranh ngày Tết, đoàn tàu đi từ Bắc vào Nam bắt gặp những hình ảnh, âm thanh quen thuộc như: hoa mai, hoa đào, các em nhỏ</p>

<p><i>Mục tiêu:</i> <i>Khám phá những âm thanh và hình ảnh của mùa xuân.</i></p>		<p>mặc trang phục truyền thống của từng vùng miền, vừa múa, hát vừa chơi nhạc cụ dân tộc. Tiếng trống múa lân rộn ràng ngày Tết.</p> <p>2. Hát: <i>Mùa xuân tình bạn</i> (nhạc và lời: Cao Minh Khanh) Tập hát thể hiện cách hát nảy âm, đảo phách; hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.</p> <p>3. Nghe nhạc: Nghe giai điệu bản nhạc <i>Điệu nhảy hài hước</i> (Chương 5, <i>Tổ khúc ba-lê số 1</i>) của D. Shostakovich.</p> <p>4. Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{2}{4}$.</p> <p>5. Thường thức âm nhạc: Giới thiệu nhạc cụ dân tộc Việt Nam: đàn đáy.</p> <p>6. Nhà ga âm nhạc: Gồm 6 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>6. Vui cùng âm nhạc <i>Mục tiêu:</i> <i>Khám phá niềm vui trong âm nhạc.</i></p>	4/ 6	<p>1. Khám phá: Bức tranh các em nhỏ đang biểu diễn âm nhạc trên khinh khí cầu; trên bầu trời cao, Mặt Trăng đang chơi đàn cello bên cạnh những ánh sao âm nhạc lấp lánh. Bên dưới, các em nhỏ cầm đèn lồng vừa đi vừa hát vang.</p> <p>2. Hát: <i>Đi theo ánh sao âm nhạc</i> (<i>Follow The Drinking Gourd</i>, dân ca Mỹ, lời: Tô Ngọc Tú) Tập hát kết hợp vận động phụ họa, gõ đệm theo nhịp.</p> <p>3. Nhạc cụ: Nhạc cụ giai điệu: – Recorder: + Giới thiệu nốt Rê 2; + <i>Bài thực hành số 3</i> (đệm cho bài <i>Đi theo ánh sao âm nhạc</i>). – Kèn phím: + Giới thiệu phím Son; + <i>Bài thực hành số 3</i> (đệm cho bài <i>Đi theo ánh sao âm nhạc</i>).</p> <p>4. Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 3</i></p> <p>• Cấu trúc: – Cao độ: Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La – Si – Đô 2.</p>

		<p>- Tiết tấu:</p> <p>• Nội dung:</p> <p>- Đọc gam Đô trưởng;</p> <p>- Thực hành đọc nhạc <i>Bài đọc nhạc số 3</i>.</p> <p>5. Nhà ga âm nhạc:</p> <p>Gồm 4 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>7. Giai điệu quê hương</p> <p>Mục tiêu:</p> <p>Khám phá các làn điệu dân ca.</p>	<p>4/ 8</p>	<p>1. Khám phá:</p> <p>Bức tranh vẽ lễ hội hát quan họ đặc trưng ở tỉnh Bắc Ninh: trên thuyền các liền anh, liền chị mặc áo dài khăn đóng, áo tú thân và hát quan họ; trên bến sông thể hiện hình ảnh cây đa, giếng nước, sân đình, người lớn và em bé trong trang phục truyền thống đứng xem hát quan họ. Cờ lễ hội ngũ sắc rực rỡ bay phấp phới trong gió.</p> <p>2. Hát: <i>Trống cơm</i> (Dân ca đồng bằng Bắc Bộ, sùu tầm và kí âm: Minh Châu)</p> <p>Tập hát các nốt luyện và láy; hát kết hợp gõ đệm song loan theo phách.</p> <p>3. Nghe nhạc: <i>Cây trúc xinh</i> (Dân ca Quan họ Bắc Ninh)</p> <p>Nghe, cảm thụ và vận động theo nhịp điệu bài <i>Cây trúc xinh</i>.</p> <p>4. Lí thuyết âm nhạc:</p> <p>Nhịp $\frac{3}{4}$.</p> <p>5. Nhạc cụ:</p> <p>Nhạc cụ tiết tấu:</p> <p>Làm nhạc cụ gõ bằng ống nước.</p> <p>- Mẫu đệm:</p> <p>- Thực hành đệm cho bài hát <i>Trống cơm</i>.</p> <p>6. Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 4</i></p> <p>• Cấu trúc:</p> <p>- Cao độ: Rê - Mi - Pha - Son - La - Si - Đô 2.</p> <p>- Tiết tấu:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Nội dung: <ul style="list-style-type: none"> – Đọc ga Đô trưởng; – Thực hành đọc nhạc <i>Bài đọc nhạc số 4</i>. 7. Trò chơi âm nhạc: Vỗ tay bắt bóng. 8. Nhà ga âm nhạc: Gồm 4 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.
<p>8. Hoa thơm dâng Bác</p> <p>Mục tiêu: Khám phá âm thanh của các loại nhạc cụ.</p>	3/ 6	<p>1. Khám phá: Bức tranh vẽ bác Hồ với thiếu nhi Việt Nam, hình ảnh Bác Hồ tươi cười chào đón các em HS cùng cô giáo đến thăm, tặng hoa tại nhà sàn của Bác. Chú ý: Chỉ khai thác bức tranh chủ đề khi dạy bài hát; phần Khám phá GV khai thác học liệu khác khi thực hiện mục tiêu âm nhạc của chủ đề.</p> <p>2. Hát: <i>Hoa thơm dâng Bác</i> (nhạc và lời: Hà Hải) Tập hát thể hiện sự vui tươi; hát kết hợp gõ đệm theo nhịp, kết hợp vận động phụ hoạ.</p> <p>3. Nhạc cụ: Hoà tấu Nhạc cụ tiết tấu và Nhạc cụ giai điệu đã chọn: – Hoà tấu recorder và triangle: <i>Hướng tới niềm vui</i> (Giao hưởng số 9). – Bài hoà tấu kèn phím: <i>Hướng tới niềm vui</i> (Giao hưởng số 9).</p> <p>4. Thường thức âm nhạc: Câu chuyện âm nhạc <i>Trí tưởng tượng của nhạc sĩ F. Su-be</i> (F. Schubert).</p> <p>5. Nhà ga âm nhạc: Gồm 3 câu hỏi phát triển NLÂN đặc thù.</p>
<p>Ôn tập chủ đề 5, 6, 7, 8 và kiểm tra, đánh giá học kì II.</p>	2/ 1	<p>1. Hát: Chọn hình thức đơn ca, song ca hoặc tốp ca để hát và vận động theo các bài hát: <i>Mùa xuân tình bạn, Đi theo ánh sao âm nhạc, Trống cơm, Hoa thơm dâng Bác</i>.</p> <p>2. Nghe nhạc: Nghe và vận động theo giai điệu bản nhạc: <i>Điệu nhảy hài hước, Cây trúc xinh</i>.</p>

	<p>3. Đọc nhạc:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Đọc <i>Bài đọc nhạc số 3</i> kết hợp vỗ tay hoặc sử dụng nhạc cụ tiết tấu tự tạo đệm theo nhịp. – Đọc <i>Bài đọc nhạc số 4</i> kết hợp vỗ tay hoặc sử dụng nhạc cụ tiết tấu tự chọn đệm theo phách. <p>4. Nhạc cụ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sử dụng nhạc cụ giai điệu đã học để đệm cho câu hát trong bài hát <i>Hoa thơm dâng Bác</i>. – Lựa chọn nhạc cụ phù hợp để thực hiện <i>Bài thực hành số 3</i> và <i>Bài thực hành số 4</i>. <p>5. Lí thuyết âm nhạc:</p> <p>Ôn nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp $\frac{3}{4}$, phách mạnh, phách nhẹ.</p> <p>6. Thường thức âm nhạc:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ôn nhạc cụ dân tộc Việt Nam: đàn đáy. – Câu chuyện âm nhạc <i>Trí tưởng tượng của nhạc sĩ F. Su-be (F. Schubert)</i>.
--	--

3. PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC, TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG

3.1. Định hướng, yêu cầu cơ bản chung về đổi mới phương pháp dạy học của môn Âm nhạc 5 đáp ứng yêu cầu hình thành và phát triển các phẩm chất, năng lực âm nhạc

3.1.1. Các phương pháp dạy học phổ biến

Môn Âm nhạc, bên cạnh việc dạy học phát triển kĩ năng âm nhạc đặc thù để cao tính thực hành và trải nghiệm, còn nhiều HĐ dạy học có điểm tương đồng với các môn học khác. Vì vậy, GV âm nhạc ở cấp Tiểu học cần vận dụng các PP sư phạm chung trong quá trình tổ chức HĐ dạy và học trên lớp. Các PP này bao gồm:

- PP sử dụng ngôn ngữ;
- PPDH trực quan;
- PPDH thực hành;
- PP kiểm tra đánh giá;
- ... và nhiều PP khác.

PPDH tích cực:

Trong xu thế đổi mới giáo dục trên quan điểm *Lấy HS làm trung tâm* và *Dạy học phát triển năng lực HS* của đất nước, Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc phát triển các nội dung dạy học theo xu hướng tiếp cận các tiến bộ của giáo dục

âm nhạc thế giới, kế thừa và phát triển những điểm mạnh của Chương trình GDPT 2006 môn Âm nhạc. Chính vì vậy, GV âm nhạc cần học tập và vận dụng các PPDH tích cực để vận dụng một cách tốt nhất và hiệu quả trong tổ chức các HĐ dạy học trong các bài học âm nhạc của mình. Chính các PP này sẽ hỗ trợ để phát triển các NLC khác trong quá trình sư phạm của mình. Các PP này bao gồm:

- PP đặt và giải quyết vấn đề;
- PPDH theo dự án;
- PP HĐ nhóm;
- PP thực hành;
- PP làm mẫu;
- PP trò chơi;
- PP đóng vai;
- PP động não;
- ... và nhiều PP khác.

Trong xu thế phát triển của khoa học giáo dục thế giới, ngoài các PPDH được phát triển có tính hệ thống như đã kể trên, nhiều kĩ thuật dạy học mà nền giáo dục hiện đại đã và đang vận dụng, được đánh giá cao bởi tính hiệu quả của chúng trong lộ trình tích cực hoá HĐ dạy và học. Các kĩ thuật dạy học này bao gồm:

- Kĩ thuật thảo luận;
- Kĩ thuật chậu (bể) cá;
- Kĩ thuật thông tin phản hồi;
- Kĩ thuật khăn trải bàn;
- Kĩ thuật các mảnh ghép;
- Kĩ thuật KWL;
- ... và nhiều kĩ thuật khác.

GV cần chú ý rằng, việc vận dụng các PP&KTDH phải thật sự linh hoạt; phù hợp với đặc điểm, nhận thức của HS, với bối cảnh và các điều kiện sư phạm khác mới đạt được mục tiêu dạy học. Không nên áp dụng một cách gò bó, khiến cưỡng làm cho tiết học, bài học âm nhạc mất đi tính nghệ thuật, tự nhiên. Dù áp dụng PP hay kĩ thuật dạy học nào thì vấn đề cần đạt quan trọng nhất là HS phải được trải nghiệm, học mà chơi – chơi mà học; ngày qua ngày, tiến bộ phát triển một tình yêu với âm nhạc và hứng thú được tham gia các HĐ âm nhạc rồi mới đến các NLÂN đặc thù.

Ngoài các định hướng về PP giáo dục âm nhạc chung, GV âm nhạc cần nghiên cứu và ứng dụng các PPDH âm nhạc tiên tiến của thế giới để mang lại cơ hội cho HS được tham gia tích cực, được hoà mình vào không gian của âm nhạc qua các HĐ đa dạng và phong phú.

3.1.2. Các phương pháp giáo dục âm nhạc mới

3.1.2.1. Phương pháp Dalcroze

PP Dalcroze được phát triển vào đầu thế kỉ XX bởi nhạc sĩ, nhà giáo dục người Thụy Sĩ Émile Jaques-Dalcroze (1865 – 1950). PP được chia thành ba khái niệm cơ bản: kí xướng âm theo hệ Đô cố định (Fixed Do), biến tấu – ngẫu hứng (Improvisation), vận động theo nhịp điệu (Dalcroze eurhythmics). Hiện nay, PP Âm nhạc nhịp điệu Dalcroze (Dalcroze eurhythmics) được sử dụng rộng rãi trong việc giáo dục âm nhạc, đặc biệt là cho trẻ em (Frego. D, 2012).

- *Định hướng triết học*

Triết lí sư phạm của Dalcroze là sự kết hợp tinh thần, cơ thể và cảm xúc là căn nguyên của quá trình học tập. PP Dalcroze định hướng việc xây dựng các kĩ năng và kiến thức âm nhạc cho trẻ em thông qua sự khám phá trong các HĐ vận động âm nhạc dựa trên các thành tố tiết tấu. Vì vậy, Dalcroze đã tạo ra một PP dạy – học âm nhạc thông qua sự trải nghiệm của các giác quan và trí thông minh bởi các phản ứng của cơ thể và hệ thống thần kinh (Farber & Thomsen, 2011).

- *Nguyên lí sư phạm âm nhạc*

Dựa trên quan điểm “Âm thanh đi trước kí hiệu” của Pestalozzi (1746 – 1827), nhà giáo dục âm nhạc người Thụy Sĩ, PP Dalcroze định hướng xây dựng các kĩ năng, kiến thức âm nhạc cho trẻ em thông qua sự khám phá vận động âm nhạc dựa trên các tác nhân về tiết tấu (Rhythmic stimulus) (Campbell, 1991).

- *Các công cụ giáo dục âm nhạc của phương pháp Dalcroze*

- Kí xướng âm theo hệ Đô cố định (Fixed Do): phát triển khả năng nghe nhạc tiềm tàng trong mỗi con người là rất quan trọng. Kí xướng âm được dạy theo cách kết hợp tiết tấu và vận động để phát triển khả năng nhạy cảm về cao độ, về mối tương quan âm điệu và nhân tố âm nhạc khác.

- Biến tấu – ngẫu hứng (Improvisation): phát triển ngẫu hứng âm nhạc của trẻ được phát triển một cách logic trên nhiều cách.

- Vận động theo nhịp điệu (Dalcroze eurhythmics): đây là công cụ hết sức quan trọng tương tự với hai công cụ ban đầu. Các vận động theo nhịp điệu phải thể hiện sự cân phương, vuông vắn về cấu trúc tiết tấu.

Cả ba công cụ trên độc lập về phương tiện diễn tả âm nhạc, nhưng phải được kết hợp chặt chẽ và có tính hệ thống trong quá trình dạy – học âm nhạc cho trẻ (Campbell, 1991).

3.1.2.2. Phương pháp Kodály

PPDH âm nhạc Kodály được phát triển bởi Zoltán Kodály (1882 – 1976), một nhà soạn nhạc, nhà dân tộc học và sư phạm âm nhạc người Hungary. Kodály mong muốn qua giáo dục âm nhạc để củng cố âm nhạc truyền thống và nâng cao khả năng đọc, viết âm nhạc cho người học và làm công tác âm nhạc.

- *Định hướng triết học*

Kodály tin tưởng rằng, HĐ âm nhạc là khả năng tự nhiên vốn có của mọi người. Âm nhạc từ ngôn ngữ bản địa, vùng miền thông qua các hình thức như: lời ru, ca dao dân ca, trò chơi âm nhạc,... cần được ưu tiên sử dụng trong giáo dục âm nhạc cho trẻ em. Giáo dục âm nhạc cần được bắt đầu với trẻ càng sớm càng tốt để phát triển khả năng âm nhạc vốn tiềm tàng một cách tự nhiên trong mỗi đứa trẻ và cần được khơi gợi để phát huy khả năng đó (Choiksy, 1999).

- *Nguyên lí sư phạm âm nhạc*

Quy trình dạy học âm nhạc cho trẻ theo PP Kodály được tiến hành dựa trên ba bước cơ bản: chuẩn bị, giới thiệu và luyện tập.

– Bước chuẩn bị (Preparation): các em sẽ trải nghiệm và cảm nhận cái khái niệm, thành tố âm nhạc mới thông qua việc ca hát, nghe nhạc, vận động âm nhạc, trò chơi âm nhạc, sử dụng nhạc cụ,... Giúp HS sẵn sàng khám phá và học tập các đặc trưng của các thành tố âm nhạc mới.

– Bước giới thiệu (Presentation): GV sẽ cung cấp thông tin, giới thiệu và giải thích các khái niệm, thành tố âm nhạc mới. Có thể dùng các công cụ giảng dạy ở trong giai đoạn này.

– Bước luyện tập (Practice): HS sẽ được GV hướng dẫn và trải nghiệm những vấn đề đã được giới thiệu, luyện tập các mẫu bài tập. Sau khi đã quen với những khái niệm và mẫu bài tập, HS sẽ bắt đầu học các ứng tác (Improvisation) trên những nội dung mà các em đã được học và luyện tập. Từ đó, giúp HS hình thành tư duy sáng tạo âm nhạc.

- *Các công cụ giáo dục âm nhạc*

PP Kodály vận dụng bốn công cụ dạy học chính, gồm:

– Đọc nhạc bằng Đô di động (Movable Do).

– Đọc nhạc bằng kí hiệu bàn tay (Hand Signs): Dùng kí hiệu từ bàn tay để giúp HS phân biệt và nhận biết nốt nhạc. Hệ thống này do John Curwen – mục sư nhạc sĩ người Anh sáng tạo từ thế kỉ XIX.

– Đọc chữ tiết tấu và hình tiết tấu: Hệ thống này được tạo ra bởi nhạc sĩ người Pháp Émile-Joseph-Maurice Chevés ở thế kỉ XIX. Mỗi giá trị tiết tấu trong nhóm trường độ cơ bản được kí hiệu bằng các âm tiết đặc biệt (Choksy, 1999).

– Nguồn tư liệu âm nhạc dân gian: đây được xem là nguồn tài liệu chính trong HĐ dạy học âm nhạc cho trẻ theo PP Kodály. Tuy nhiên, tùy từng quốc gia, bản địa khác nhau mà nguồn tư liệu âm nhạc dân gian có phần tích hợp khác nhau. Ở Việt Nam, cần đưa dân ca, đồng dao, các điệu hò, lí, các trò chơi dân gian,... vào HĐ dạy học

âm nhạc cho trẻ. Ngoài ra, các tác phẩm có giá trị nghệ thuật cao trong lĩnh vực ca hát, như hợp xướng, nhạc cổ điển,... của các nhạc sĩ danh tiếng cần được chọn lọc và giáo dục trong nhà trường.

3.1.2.3. Phương pháp Orff-Schulwerk

Orff-Schulwerk là PPDH âm nhạc được sáng tạo bởi hai nhà sư phạm âm nhạc người Đức, Carl Orff và Gunild Keetman từ những năm 1920 của thế kỉ trước. Tại Hoa Kỳ, AOSA – Hiệp hội Orff-Schulwerk Hoa Kỳ (American Orff-Schulwerk Association) là một tổ chức phát triển chuyên môn có tầm ảnh hưởng lớn nhất đối với GV âm nhạc toàn liên bang và quốc tế (Shamrock, 2007).

• Định hướng triết học

PP Orff-Schulwerk dựa trên nền tảng khai thác và phát triển NLÂN thông qua khả năng vui chơi tập thể và vận động. Những khả năng này tiềm tàng một cách tự nhiên trong mọi đứa trẻ. NLÂN tự nhiên đó bao gồm: hát, xướng đồng dao – ca dao, vỗ tay, đập gõ, chơi trò chơi, nhảy múa,... Theo Orff và Keetman, trẻ học âm nhạc bắt đầu bằng nghe và thực hành trước, rồi mới đến đọc và viết. Quá trình phát triển các kĩ năng âm nhạc của trẻ giống như quá trình trẻ học một loại ngôn ngữ nào đó (Shamrock, 2007).

• Nguyên lí sư phạm âm nhạc

Quá trình sư phạm theo Orff-Schulwerk thể hiện tính logic trong quá trình nhận thức âm nhạc của trẻ em qua các bước:

– Bước thứ nhất gọi là bước khám phá (Exploration): HS được tiếp xúc với âm thanh của nhạc cụ, với tiết tấu hay các mẫu âm. GV đưa ra các câu hỏi gợi ý để các em tự khám phá các đặc điểm âm nhạc đặc trưng của chúng.

– Bước thứ hai gọi là mô phỏng, bắt chước (Imitation): HS lập lại những mẫu âm ngắn được chơi trên nhạc cụ hay xướng âm bởi GV. Mỗi lần thực hiện chỉ một mẫu âm có cấu trúc đặc biệt, trong đó điểm lí thuyết hay một âm hình tiết tấu được nhấn mạnh một cách điển hình.

– Bước thứ ba gọi là chơi nhạc ngẫu hứng (Improvisation): HS được yêu cầu chơi ngẫu hứng trên nhạc cụ hay một mẫu âm có độ dài và mức độ khó tương đối hơn dựa vào các thành tố âm nhạc các em đã học qua giai đoạn mô phỏng.

– Bước thứ tư gọi là sáng tạo (Creation): HS được tham gia một quá trình chơi nhạc khó hơn, đòi hỏi sự sáng tạo trên nền tảng những kiến thức âm nhạc mới học. Hình thức âm nhạc có thể áp dụng trong bước này có thể là ABA, rondo hay biến tấu nhỏ.

• Các công cụ giáo dục âm nhạc

PP Orff-Schulwerk có các công cụ giáo dục như:

- Nói theo nhịp điệu (Speech);
- Hát (Singing);

- Chơi nhạc cụ (Playing instruments):
  - + Bộ gõ cơ thể (Body percussion)⁽¹⁾;
  - + Nhạc cụ cầm tay không định âm (Unpitched hand percussion).
- Nhạc cụ Orff (Orff instrument).

3.1.2.4. Phương pháp Suzuki

Tiến sĩ Shinichi Suzuki là người sáng lập phong trào giáo dục âm nhạc trên toàn thế giới được gọi là PP Suzuki. Ông sinh năm 1898 tại thành phố Nagoya, Nhật Bản, trong một gia đình chuyên sản xuất violin lớn nhất ở nước Nhật nên được tiếp xúc và học violin từ nhỏ. Năm 22 tuổi, ông đến Đức học violin với nghệ sĩ vĩ cầm nổi tiếng Karl Klöng. Tại nơi đây, ông đã quan sát thấy trẻ nhỏ dễ dàng học ngôn ngữ bản địa (tiếng Đức) – một ngôn ngữ mà ông rất khó khăn để thành thạo. Qua quan sát, Suzuki nhận ra rằng tất cả trẻ em có thể học tiếng mẹ đẻ một cách dễ dàng thông qua việc lắng nghe, bắt chước và lặp lại. Từ đó, ông rút ra kết luận: trẻ em cũng có thể học âm nhạc theo cách này nếu được dạy bằng tình yêu và sự cố gắng. Với quan điểm “con người là yếu tố đầu tiên sau đó mới tới khả năng”, mục tiêu của ông là giúp nuôi dưỡng tình yêu âm nhạc và phát huy sự nhân bản trong mỗi con người. Ông gọi ý tưởng của mình là “giáo dục tài năng” và sớm thành lập một trường học ở Matsumoto theo quan điểm sư phạm này.

Giáo dục tài năng đề cập đến sự phát triển của kỹ năng, kiến thức và tính cách. Từ “saino” trong tiếng Nhật có nghĩa là khả năng và tài năng, saino cũng có thể được sử dụng để chỉ sự phát triển khả năng và tài năng trong một lĩnh vực lĩnh vực nào đó, mà cụ thể là âm nhạc. Suzuki đã dành nhiều thời gian và tâm huyết để phát triển PPDH âm nhạc của mình. Về sau, PP giáo dục âm nhạc này đã lan rộng khắp Nhật Bản và được áp dụng dạy học trên nhiều nhạc cụ khác nhau chứ không chỉ riêng violin.

Ngày nay, có hơn 8 000 GV Suzuki trên toàn thế giới và hơn 250 000 trẻ em học nhạc theo PP Suzuki.

- *Triết lý giáo dục*

“...Nếu một đứa trẻ nghe những giai điệu đẹp ngay từ khi mới chào đời và học cách tự chơi nhạc, nó sẽ phát triển sự nhạy cảm, kỉ luật và sức chịu đựng và có một tâm hồn đẹp.” (Suzuki)

PP Suzuki kết hợp PP giảng dạy âm nhạc với triết lý nhân văn bao trùm toàn bộ sự phát triển của trẻ. “Khả năng âm nhạc không phải là tài năng bẩm sinh mà là khả năng có thể phát triển. Bất kì đứa trẻ nào được đào tạo bài bản đều có thể phát triển khả năng âm nhạc giống như tất cả các trẻ em phát triển tiếng nói bản ngữ. Tiềm năng của mọi đứa trẻ là vô hạn.” (Suzuki Music web)

⁽¹⁾ Trong SGK Âm nhạc 2, 3, 4 nhóm tác giả sử dụng thuật ngữ *Vận động cơ thể*.

• *Tiến trình sư phạm*

Tiến trình sư phạm của Suzuki tương tự như học một ngôn ngữ nào đó, ông gọi PPDH của mình là tiếp cận PP ngôn ngữ mẹ đẻ (ngôn ngữ bản địa), lấy cảm hứng từ thực tế rằng trẻ em rất dễ dàng học nói ngôn ngữ mẹ đẻ của mình. Được khuyến khích bởi tình yêu của cha mẹ và môi trường gia đình, đứa trẻ đáp ứng và phát triển kỹ năng khó nhất này một cách dễ dàng.

Khi một đứa trẻ học nói, đều phải trải qua những bước sau: Lắng nghe → Được khuyến khích → Lặp lại → Từng bước làm chủ → Ghi nhớ → Từ vựng → Sự tham gia của cha mẹ → Tình yêu.

Theo cách tiếp cận của Suzuki, tiến trình sư phạm khi học ngôn ngữ được áp dụng trong việc học nhạc cụ nhất định như: piano, violin, cello, sáo, thanh nhạc,... nghĩa là trẻ được tiếp xúc trải nghiệm với âm nhạc càng sớm càng tốt và cũng trải qua các bước như: lắng nghe, được khuyến khích, lặp lại, làm chủ từng bước, ghi nhớ,... Ngoài ra, PP giáo dục này mô phỏng quá trình học ngôn ngữ mẹ đẻ cũng được áp dụng thành công trong các lĩnh vực khác như nghệ thuật, thơ ca và toán học.

Song song với việc học ngôn ngữ, Suzuki khuyến khích âm nhạc trở thành một phần quan trọng trong môi trường của trẻ từ khi sinh ra (hoặc thậm chí trước đó). Khi môi trường của trẻ sơ sinh có âm nhạc tốt cũng như âm thanh của ngôn ngữ mẹ đẻ thì trẻ sẽ phát triển khả năng nói và chơi một nhạc cụ (có hướng dẫn kỹ thuật) trước khi được yêu cầu đọc bằng ngôn ngữ mẹ đẻ.

• *Các công cụ giáo dục âm nhạc*

Nghe nhạc: trẻ học nói bằng cách nghe và bắt chước ngôn ngữ nói mà chúng nghe thấy xung quanh. Trong PPDH của Suzuki, người ta chú trọng nhiều vào quá trình nghe nhạc hằng ngày thông qua các bản ghi âm được chọn lọc nhất định với giai điệu đẹp, cung cấp cho trẻ một hình mẫu cho việc thể hiện âm nhạc. HS càng thường xuyên nghe các bản ghi âm, chúng càng dễ dàng học âm nhạc hơn. Trong các bài học, việc tạo ra các giai điệu hay, đẹp với sắc thái được nhấn mạnh ngay từ đầu.

Đọc nhạc: đọc nhạc sẽ đến sau khi HS trải nghiệm và ghi nhớ về âm thanh, kỹ thuật chơi nhạc cụ và chất liệu âm nhạc tốt. Giống như học một ngôn ngữ nào đó, đọc sẽ bắt đầu sau khi một đứa trẻ có thể nói thành thạo, giai đoạn trẻ bắt đầu học đọc nhạc thay đổi theo độ tuổi và sự phát triển chung.

HĐ cá nhân và nhóm: đây là một trong những công cụ dạy học quan trọng trong PP Suzuki khi HS được tham gia vào các bài học nhóm. Các tiết mục chung cho phép các em có thể chơi cùng nhau, mang lại cho trẻ một môi trường trải nghiệm nối kết, giao tiếp, tăng cường sự hoà đồng và củng cố các bài tập đã học của mỗi cá nhân, đồng thời gia tăng khả năng kết nối với các HS Suzuki khác trên toàn thế giới.

Hát theo PP Suzuki: đối với PP Suzuki, giọng hát được coi là một nhạc cụ và được khuyến khích phát triển tự nhiên thông qua hệ thống các bài biểu diễn. Thờ ỉa và phát âm là những tính năng quan trọng trong mỗi bài học. PPDH tương tự như các công cụ khác, mặc dù các bài học chính thức có thể được bắt đầu với trẻ được 4 tuổi. Khi đưa trẻ ở tuổi này, trẻ có thể bắt đầu các bài học cá nhân với phụ huynh và GV ngoài các bài học nhóm; qua thời gian chúng sẽ được trải nghiệm, tích lũy, hình thành những kĩ năng hát và sẽ trưởng thành hơn về giọng hát trong tương lai.

3.1.3. Các điểm chung của những phương pháp trên

Các PP trên đều dựa trên tuy có những công cụ dạy học khác nhau, nhưng vẫn có những đường hướng chung về triết lí sư phạm cũng như cách thức tiếp cận với HS thông qua các HĐ âm nhạc. Những điểm chung bao gồm:

- Nghe, vận động và cảm thụ âm nhạc chính là công cụ dạy học chủ yếu của ba PP này. Tuy có khác nhau về công cụ thực hiện nhưng xét về căn bản đây là HĐ không thể tách rời trong HĐ dạy học.

- Nguồn tư liệu học tập âm nhạc của HS được khai thác một cách ưu tiên từ các thể loại âm nhạc dân tộc của từng đất nước, vùng miền. HS được lớn lên trong môi trường ngôn ngữ, mối quan hệ đời sống, bản địa,... nên việc gắn kết ngôn ngữ mẹ đẻ với các nguồn tư liệu âm nhạc bản địa là điều hết sức cần thiết. Và tùy vào mỗi đất nước, mỗi vùng miền mà có những áp dụng cụ thể để gìn giữ bản sắc của dân tộc đó.

- Đọc nhạc dựa trên thang ngũ âm (Pentatonic scale) là nội dung tiếp cận bước đầu cho HS trước khi học đọc thang bảy âm. Hệ thống Đô – Rê – Mi – Son – La – Đô 2 được sử dụng hầu hết ở các PP trên.

3.2. Hướng dẫn, gợi ý phương pháp, cách thức tổ chức dạy học

3.2.1. Đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay (Hand Signs)

Đọc nhạc bằng kí hiệu bàn tay mang lại một cái nhìn trực quan cho HS trong mối tương quan về khoảng cách trừu tượng của âm thanh và khoảng cách lí tính của không gian mà bàn tay tạo nên. Đây là cách tiếp cận tốt trong việc dạy nốt nhạc cho HS khi mới bắt đầu làm quen với âm nhạc. Thực tế dạy học cho thấy rằng, việc HS học nốt nhạc trên khuông nhạc thật sự khó khăn khi bước đầu đã phải nhớ các dòng kẻ và nhận biết tên gọi của các nốt trên khuông nhạc. Từ đó, gây ra một sự nhầm lẫn trong việc học nhạc đối với HS khi bước đầu đã có những trở ngại. Thông qua đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay, trẻ có thể bắt chước các động tác mà GV hướng dẫn, từ đó hình thành những trải nghiệm vui vẻ như đang chơi một trò chơi âm nhạc.

Tuy nhiên, ở SGK Âm nhạc lớp 3, 4 và 5, kí hiệu nốt nhạc bàn tay (Hand signs notation) trở thành PPDH hỗ trợ cho HS đọc nhạc theo hệ thống kí âm phương Tây chứ không được xem như nội dung dạy học như ở SGK Âm nhạc 1, 2.

Các kí hiệu bàn tay thường dùng:

<p>Đô Tư thế: Nắm đấm với lòng bàn tay úp xuống. Vị trí: Ở ngang thắt lưng.</p>	
<p>Rê Tư thế: Bàn tay phẳng, lòng bàn tay úp xuống, các ngón tay khép lại và xiên chéo lên tạo một góc 45° với mặt đất. Vị trí: Cổ tay ở ngang thắt lưng.</p>	
<p>Mi Tư thế: Bàn tay phẳng để song song với mặt đất, lòng bàn tay úp xuống. Vị trí: Ở ngang bụng (phía trên thắt lưng).</p>	
<p>Pha Tư thế: Tạo một nắm tay với bốn ngón tay, lòng bàn tay hướng ra ngoài, ngón cái chìa ra và hướng xuống dưới gần như vuông góc với phần còn lại của bàn tay. Vị trí: Ở phía dưới ngực.</p>	
<p>Son Tư thế: Bàn tay phẳng, lòng bàn tay hướng về phía ngực. Vị trí: Ở ngang ngực.</p>	
<p>La Tư thế: Bàn tay cong nhẹ nhàng, lòng bàn tay và đầu ngón tay hướng xuống mặt đất như rú xuống. Vị trí: Ở ngang cằm.</p>	
<p>Si Tư thế: Nắm tay lỏng lẻo, ngón trỏ chỉ lên phía trên tạo một góc 45° so với mặt đất. Vị trí: Ở ngang mắt.</p>	
<p>Đô (cao) Tư thế: Giống nốt Đô. Vị trí: Ở ngang trán.</p>	

3.2.2. Đọc tiết tấu theo âm tiết

Công cụ dạy học này có trong PP Kodály và được sử dụng để HS đọc tiết tấu một cách dễ dàng. Các âm tiết này được giới thiệu cho trẻ một cách tuần tự, bắt đầu từ các giá trị trường độ cơ bản (nốt đen) cho đến các trường độ kết hợp phức tạp hơn.

Hình nốt	Đọc theo âm tiết
Nốt tròn	ta-a-a-a
Nốt trắng chấm	ta-a-a
Nốt trắng	ta-a
Nốt đen	ta
Hai nốt móc đơn	ti-ti
Bốn nốt móc kép	tiri-tiri
Nốt đen chấm đôi – móc đơn	ta-i ti
Lặng đen	um; tuy nhiên ở lớp 4 và lớp 5 thì âm này được thể hiện dạng âm câm (miệng ngậm và không phát ra âm thanh)

Công cụ dạy học này phù hợp và làm tăng sự hiệu quả trong việc dạy học nội dung Nhạc cụ hoặc Đọc nhạc,... GV cần linh hoạt và chủ động sử dụng công cụ dạy học này một cách phù hợp.

3.2.3. Nốt nhạc hình tượng (Iconic notation)

Công cụ dạy học này mang lại một hiệu quả rất tốt cho trẻ khi bắt đầu học nốt nhạc. Việc học các kí hiệu nốt nhạc trên khuông (bằng hình nốt) thường mất rất nhiều thời gian và gây ra sự nhầm lẫn; vì vậy, với cách tiếp cận mới trong việc gây hứng thú cho HS ở nội dung đọc nhạc, chúng ta nên thay đổi các kí hiệu nốt nhạc trên khuông thông thường bằng các hình ảnh bắt mắt hơn như: ngôi sao, bong bóng, bông hoa, các con vật ngộ nghĩnh,... thông qua các hình ảnh đó, HS sẽ ghi nhớ một cách dễ dàng các nốt nhạc trên khuông. Công cụ dạy học này có thể kết hợp với kí hiệu nốt nhạc bàn tay để tăng thêm sự hiệu quả cho nội dung Đọc nhạc.

3.2.4. Bộ gõ cơ thể (Body percussions)

Thuật ngữ “Body percussions” là một từ ghép của hai từ Body (cơ thể) và Percussion (bộ gõ), mang ý nghĩa âm thanh được tạo ra từ cơ thể. Cơ thể chính là nhạc cụ ban đầu trong HĐ dạy học âm nhạc, giúp HS trải nghiệm âm nhạc thông qua vận động, để tạo ra âm thanh và nhịp điệu. Cũng như các nhạc cụ bộ gõ khác, phát ra âm thanh bằng cách chạm, vỗ, lắc,... vào nhạc cụ để tạo rung động. Âm thanh của bộ gõ cơ thể được tạo ra bởi tiếng vỗ tay (clapping), búng ngón tay (snapping), vỗ chân (tapping) và giậm chân (stamping).

3.2.4.1. Đặc điểm âm nhạc của Bộ gõ cơ thể

Bộ gõ cơ thể (Body percussion) theo PP Orff-Schulwerk là một nhạc cụ không định âm, dùng cơ thể tạo ra âm sắc thông qua các động tác vận động từ cơ bản đến phức tạp. Các âm thanh được thay đổi liên tục theo một nhóm âm hình tiết tấu nào đó, bằng sự kết hợp các động tác, tạo thành một tác phẩm âm nhạc đầy màu sắc.

3.2.4.2. Các động tác của Bộ gõ cơ thể

Bộ gõ cơ thể dựa trên âm thanh được tạo ra từ năm động tác cơ bản trên cơ thể theo thứ tự sau:

Mẫu động tác					
Tên gọi	Búng ngón tay	Vỗ tay	Vỗ ngực	Vỗ đùi	Giậm chân

– Búng ngón tay (snapping) (bao gồm tay trái, tay phải hoặc cả hai): âm thanh phát ra bởi tác động của các ngón tay khi chụm vào nhau, búng và tạo ra âm thanh.

– Vỗ ngực (slapping on the chest): âm thanh phát ra bởi tác động của lòng bàn tay vào vùng ngực trái và phải, tạo ra âm thanh.

– Vỗ tay (clapping): âm thanh phát ra bởi sự tác động của hai tay chạm vào lòng bàn tay để tạo ra âm thanh.

– Vỗ đùi (slapping on the thigh) (bao gồm chân trái, chân phải hoặc cả hai): âm thanh phát ra bởi sự tác động một lực từ tay vào vùng đầu gối ở chân và tạo ra âm thanh.

– Giậm chân (stamping) (bao gồm chân trái, chân phải hoặc cả hai): âm thanh phát ra bởi sự tác động một lực từ chân vào nguồn phát ra âm thanh (mặt sàn gỗ, mặt sàn gạch), tạo ra những sự cộng hưởng âm thanh khác nhau.

Ngoài ra, còn có các động tác tạo ra âm thanh khác như: chà xát lòng bàn tay (flat hand clapping), vỗ vai (shoulder clapping), bậc nhảy (jumping), vỗ miệng (mouth clapping), vỗ má (face clapping),...

3.2.5. Vận động và cảm thụ âm nhạc (Dalcroze eurhythmics)

Vận động và cảm thụ âm nhạc là một HĐ gắn liền với nghe nhạc. Thông qua HĐ nghe nhạc, HS có thể bắt chước, mô phỏng hoặc sáng tạo các vận động cho riêng mình; từ đó, phát triển tai nghe âm nhạc và năng lực cảm thụ âm nhạc. Đây là công cụ dạy học hiệu quả nhất của PP Dalcroze (Dalcroze eurhythmics) và được phổ biến ở rất nhiều quốc gia.

Đặc điểm âm nhạc của vận động và cảm thụ âm nhạc:

Nghe, vận động và cảm thụ âm nhạc đối với HS không diễn ra một cách thụ động mà cần đặt trong môi trường vận động để HS có thể hoà mình trải nghiệm và cảm thụ âm nhạc một cách tích cực. Các bước tiến hành HĐ dạy học nội dung này bao gồm:

– Nghe, quan sát, khám phá, cảm nhận;

- Mô phỏng, bắt chước;
- Phản ứng, tái tạo;
- Tư duy, sáng tạo (vận động, tư duy câu chuyện,...).

3.3. Các nguyên tắc dạy học âm nhạc

GV âm nhạc cần tham khảo và áp dụng *Bảy nguyên tắc dạy học Âm nhạc* của Johann Heinrich Pestalozzi. Các nguyên tắc này đã được sử dụng rộng rãi trên thế giới nhiều năm qua và hiện vẫn được đánh giá cao về tính hiệu quả của chúng trong sự phát triển của giáo dục âm nhạc thế giới, đặc biệt cho đối tượng học là trẻ em.

Pestalozzi (1746 – 1827) nhà cải cách sư phạm âm nhạc tiên phong người Thụy Sĩ đã đưa ra bảy nguyên tắc sư phạm âm nhạc. Các nguyên tắc này đã ảnh hưởng sâu sắc đến các triết lý sư phạm âm nhạc ở nhiều quốc gia Châu Âu và Hoa Kỳ trong suốt những thập niên giữa và cuối thế kỉ XIX các nguyên tắc này vẫn là những vấn đề lớn trong các hội nghị khoa học về giáo dục âm nhạc thế giới hiện nay, bao gồm:

- Dạy âm nhạc thông qua trải nghiệm âm thanh trước các kí hiệu, hãy để HS học hát trước khi học viết nốt hoặc viết tên của mình.

- Dạy âm nhạc phải tạo điều kiện cho HS quan sát bằng việc lắng nghe và mô phỏng âm thanh; phân biệt được sự giống và khác nhau trong âm nhạc; biết bày tỏ thích hoặc không thích, hay hoặc không hay thay vì phải giải thích bằng ngôn ngữ từng chữ, từng câu về những vấn đề này cho các em; học âm nhạc phải bằng trải nghiệm chủ động hơn là thụ động.

- Dạy âm nhạc phải dạy chỉ một nhân tố, thành tố hay khái niệm mỗi buổi học. Tiết tấu, giai điệu, các sắc thái phải được dạy và cho HS luyện tập một cách tách biệt trước khi các em được giao các bài tập bao hàm các khái niệm này với nhau.

- Dạy âm nhạc phải tạo điều kiện cho HS luyện tập từng bước một cho đến khi các em nắm chắc từng kĩ năng, kiến thức. Sau đó, mới được phép chuyển sang kĩ năng, kiến thức kế tiếp.

- Dạy âm nhạc chỉ đưa ra các khái niệm lí thuyết sau khi HS đã trải nghiệm thông qua thực hành, dạy âm nhạc phải dựa trên nền tảng quy nạp chứ không phải là diễn giải.

- Dạy cho HS cách phân tích và thực hành các yếu tố có tính rõ ràng của âm thanh, từ đó vận dụng chúng vào âm nhạc.

- Dạy âm nhạc phải đồng nhất tên nốt trong ghi chép với tên nốt sử dụng trong học chơi các nhạc cụ.

Hiểu và vận dụng các nguyên tắc này là nghĩa vụ, trách nhiệm của GV dạy học âm nhạc cấp Tiểu học trong lộ trình đổi mới giáo dục quốc gia theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc. GV phải luôn sáng tạo và đa dạng hoá các HĐ dạy học để tạo nên một môi trường vui tươi, học mà chơi – chơi mà học; để ươm mầm một tình yêu âm nhạc và năng lực cảm thụ nghệ thuật lâu dài trong đời sống tinh thần của HS.

3.4. Gợi ý, hướng dẫn quy trình dạy học các nội dung âm nhạc theo sách giáo khoa Âm nhạc 5

3.4.1. Gợi ý tổ chức phần Khám phá ở mỗi chủ đề trong sách giáo khoa

Theo xu hướng tiến bộ của khoa học giáo dục thế giới, SGK Âm nhạc cấp Tiểu học được xây dựng theo các chủ đề nối kết nhau về nội dung và phát triển các kĩ năng âm nhạc cho HS. Mỗi chủ đề trong SGK Âm nhạc 5, bắt đầu bằng mục Khám phá – mô tả bằng những bức tranh lớn gồm hai trang giấy; bao gồm các nhân vật, sự vật, trong bối cảnh sinh động được các tác giả và họa sĩ sáng tạo nhằm hấp dẫn thị giác và phù hợp với tâm lí lứa tuổi HS tiểu học.

Nội dung cơ bản phần Khám phá ở mỗi chủ đề SGK Âm nhạc 5 giúp HS quan sát, trải nghiệm và hiểu biết về các thành tố, các mặt tương phản bên trong của từng thành tố âm nhạc. Từ đó, HS hình thành các nhận thức cơ bản về âm thanh trong cuộc sống và âm thanh trong các mối quan hệ với âm nhạc. Bên cạnh đó, ở một vài chủ đề, phần Khám phá hướng HS đến những hiểu biết và kĩ năng thể hiện âm nhạc dân gian, dân tộc và thế giới nhằm giáo dục cho HS về văn hoá âm nhạc của cộng đồng trong tương quan với âm nhạc đa văn hoá phong phú của thế giới.

Bởi tính đa dạng về nội dung và hình thức trình bày của mục Khám phá trong từng chủ đề SGK Âm nhạc 5, GV cần linh hoạt ứng dụng các PP tổ chức HĐ và dạy học âm nhạc khác nhau sao cho phù hợp với từng chủ đề. Một số lưu ý GV cần quan tâm để thiết kế các HĐ dạy học mục này một cách hiệu quả:

- Một là, liên hệ nội dung trọng tâm của mục này với các phân môn: Hát, Nghe nhạc (vận động và cảm thụ âm nhạc), Đọc nhạc, Nhạc cụ và Thường thức âm nhạc (câu chuyện âm nhạc, giới thiệu nhạc cụ) để vận dụng các PPDH âm nhạc phù hợp.
- Hai là, chú trọng việc cho HS trải nghiệm âm nhạc qua HĐ thực hành, vận động; từ đó, HS tự nhận biết về các kiến thức và kĩ năng âm nhạc.
- Ba là, gợi ý để HS liên hệ với sự vật và hiện tượng từ đời sống xung quanh, cảm thụ và sáng tạo âm nhạc (ví dụ: mô tả âm thanh, vận động của sự vật và hiện tượng theo cách của mỗi HS).
- Bốn là, linh hoạt vận dụng sự sáng tạo và các kĩ năng âm nhạc mà GV có ưu thế như kể chuyện, đàn, hát, giao tiếp ngôn ngữ, vận dụng công nghệ đa phương tiện,... để xây dựng các HĐ dạy học hấp dẫn HS.
- Năm là, cần trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm dạy học với các đồng nghiệp để có những chiến lược dạy học và các vận dụng PPDH hiệu quả cho HĐ này.

Từ các gợi ý trên, mỗi GV cần phát huy những kinh nghiệm dạy học và sự sáng tạo của mình trong tổ chức các HĐ dạy học. Trong xu hướng dạy học phát triển năng lực HS và SGK chỉ mang tính định hướng, GV được quyền vận dụng các nguồn tư liệu mở khác trong xây dựng các bài học từ SGK. Đặc biệt, ở những trường có điều kiện,

việc khai thác các nguồn từ liệu đa phương tiện (multi media) và trên internet để HS được trải nghiệm và khám phá âm nhạc một cách tốt nhất.

3.4.2. Gợi ý dạy học phần Hát

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Hát như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	Bài hát tuổi HS (10 – 11 tuổi), bài dân ca Việt Nam và bài hát nước ngoài. Các bài hát có nội dung, âm vực phù hợp với độ tuổi; đa dạng về loại nhịp và tính chất âm nhạc.	<ul style="list-style-type: none"> – Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái. – Hát rõ lời và thuộc lời, biết cách lấy hơi, duy trì được tốc độ ổn định. – Biết hát với các hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca. – Cảm nhận được sắc thái và tình cảm của bài hát; biết điều chỉnh giọng hát để tạo nên sự hài hoà. – Nêu được tên bài hát, tên tác giả và nội dung của bài hát. – Phân biệt được sự giống nhau hoặc khác nhau giữa các câu hát. – Bước đầu biết nhận xét về việc trình diễn bài hát của bản thân hoặc người khác. – Biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động. – Biết biểu diễn bài hát ở trong và ngoài nhà trường với hình thức phù hợp.

Số lượng bài hát theo SGK lớp 5 là 8 bài, được bố trí theo 8 chủ đề. Các chủ đề được xây dựng dựa trên tiêu chí về nội dung âm nhạc. Tuy nhiên, các bài hát ở mỗi chủ đề được chọn lọc và sắp xếp có xu hướng về nhà trường, thầy, cô giáo; các sự kiện lớn về chính trị, xã hội và cộng đồng; lễ hội truyền thống của dân tộc,...

Ngoài các bài hát trong SGK, GV được quyền lựa chọn các bài hát khác để dạy cho HS từ các bài được gợi ý hoặc từ các bài hát thiếu nhi (đã được công bố và có nguồn xuất bản tin cậy) đang phổ biến. Tuy nhiên, cần chú ý đến sự tương ứng về chủ đề, nội dung bài hát trong SGK; độ khó về tiết tấu và giai điệu sao cho phù hợp với đặc điểm giọng hát và nhận thức của HS lớp 5.

Trong tài liệu này, nhằm tôn trọng sự sáng tạo của mỗi GV, các bước dạy học hát không được đánh số thứ tự. GV được quyền tổ chức lớp học của mình theo các trật tự khác nhau, miễn sao HS đạt được mục tiêu dạy học và các YCCĐ.

3.4.2.1. Tiết học hát

Tìm hiểu bài hát (tên bài, nội dung bài thể hiện qua lời ca, tên tác giả; dân ca dân tộc, quốc gia nào,...).

Đọc lời ca (nên đọc theo tiết tấu).

Nghe hát mẫu (GV hát, nghe qua file ghi âm, băng đĩa, nghe GV thể hiện giai điệu bài hát trên nhạc cụ,...).

Khởi động giọng nên tiến hành như một trò chơi âm nhạc nhằm tác động đến HĐ của cơ quan phát âm, khám phá khả năng phát âm của giọng nói – giọng hát (vocal exploration); chú ý nên khai thác các yếu tố âm hình tiết tấu, thang âm, tính chất âm nhạc khi thiết kế các HĐ khởi động giọng.

Tập hát (theo lối móc xích, theo phân đoạn ngắn,...), theo lối mô phỏng,...

Hát cả bài.

Hát với nhạc đệm.

Luyện tập, biểu diễn.

3.4.2.2. Phần ôn tập và phát triển kỹ năng

Nghe lại bài hát đã học.

Nhắc lại tên bài hát, tác giả, nội dung (có thể dùng tranh hoặc hình ảnh minh họa gợi ý).

Hát lại và sửa chỗ sai (nếu có), luyện tập các chỗ khó.

Thể hiện sắc thái.

Hát kết hợp gõ đệm, vận động theo nhạc; hát kết hợp với thực hiện các vận động theo Body percussion hoặc cả hai.

Hát kết hợp trò chơi.

Thi đua giữa các tổ, nhóm.

Trình bày hoặc biểu diễn bài hát theo các hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca.

Cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát như cường độ, tốc độ, giai điệu và tiết tấu.

3.4.3. Gợi ý dạy học phần Nghe nhạc

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Nghe nhạc như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	Một số bản nhạc có lời và không lời phù hợp với độ tuổi.	– Biết lắng nghe và biểu lộ cảm xúc; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.

		– Bước đầu cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm âm nhạc; biết tưởng tượng khi nghe nhạc. – Nêu được tên bản nhạc và tên tác giả.

3.4.3.1. Nghe nhạc có lời

Trong chương trình môn Âm nhạc lớp 5 chủ yếu là các ca khúc thiếu nhi, dân ca có chủ đề hay nội dung gần gũi; thể loại, hình thức và cấu trúc phù hợp với đặc điểm âm nhạc lứa tuổi. Mục tiêu của nội dung học tập này để phát triển tai nghe âm nhạc; mở rộng vốn bài hát thiếu nhi, dân ca; tăng cường hiểu biết và cảm thụ âm nhạc cho HS. Hơn thế nữa, HĐ này hình thành thói quen nghe nhạc cho HS, làm phong phú đời sống tinh thần cho các em.

Các bước dạy học nội dung Nghe nhạc có lời thể như sau:

- Giới thiệu ca khúc (tên ca khúc, tên và chân dung tác giả; dân ca dân tộc, quốc gia,...).
- Nghe ca khúc (nghe biểu diễn từ audio/ video hoặc GV hát,...), có thể kết hợp các vận động cơ thể đơn giản để hoà nhịp khi nghe nhạc.
- HS trả lời các câu hỏi gợi ý của GV khi nghe lại ca khúc (đặc điểm âm nhạc: vui – buồn, nhanh – chậm; cảm xúc của HS: thích – không thích, hay – không hay; nội dung và ý nghĩa của lời ca,...).
- GV đưa ra các đánh giá chung về bài hát; liên hệ giáo dục về PC cho HS.

3.4.3.2. Nghe nhạc không lời

Các bước dạy học nội dung Nghe nhạc không lời thể như sau:

- Mở nhạc (audio/ video biểu diễn của tác phẩm), có thể kết hợp cho HS bắt chước vận động của GV.
- Nghe và quan sát hình ảnh minh hoạ, kết hợp các vận động đơn giản (HS phản ứng và làm theo GV).
- GV đưa cho HS các câu hỏi gợi ý về bản nhạc, cảm xúc cá nhân (hay – không hay, thích – không thích) và đặc điểm âm nhạc (vui – buồn, nhanh – chậm,...).
- Nghe nhạc và hình dung về sự vật, hiện tượng (theo gợi ý của GV).
- Mô tả hình ảnh HS tưởng tượng khi nghe nhạc qua hình vẽ, vận động, câu chuyện,...

Chú ý: GV có thể chọn lựa, thiết kế và thực hiện trình tự các bước khác nhau một cách linh hoạt và sáng tạo, không nên mặc định hay gò ép các bước theo một trật tự nào nhằm đạt được mục tiêu và YCCĐ của bài học.

3.4.4. Gợi ý dạy học phần Đọc nhạc

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Đọc nhạc như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	Giọng Đô trưởng. Các bài đọc nhạc ngắn, dễ đọc, âm vực phù hợp với độ tuổi. Sử dụng trường độ: trắng, trắng có chấm dôi, đen, đen có chấm dôi, móc đơn và các dấu lặng.	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc đúng cao độ gam Đô trưởng. - Đọc đúng tên nốt; thể hiện đúng cao độ và trường độ bài đọc nhạc. - Hiểu được các kí hiệu trong bài đọc nhạc. - Phân biệt được sự giống nhau hoặc khác nhau của các nét nhạc. - Biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.

YCCĐ đối với HS lớp 5 cấp Tiểu học về NLÂN ở phần Đọc nhạc đã nâng cao hơn so với các lớp 1, 2, 3, 4. HS làm quen với việc đọc âm có cao độ, biết được tên nốt và tương quan cao độ của các nốt. Việc đọc nhạc được đưa vào Chương trình giáo dục môn Âm nhạc nhằm phát triển các kĩ năng và phản xạ về phát âm và tai nghe âm nhạc cho HS, hình thành nhận thức thẩm mỹ về thế giới âm thanh, vai trò của âm thanh trong âm nhạc; chuẩn bị cho HS học Đọc nhạc theo hệ thống kí âm chính thống của phương Tây và phổ biến của thế giới.

Phần Đọc nhạc trong SGK này sử dụng hệ thống đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay như một PP chứ không còn là nội dung học tập như ở lớp 1, 2. HS sẽ làm quen dần với các nốt nhạc trên khuông và có các bài đọc nhạc cụ thể ở các chủ đề. GV cần tiếp tục vận dụng các nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay để giúp HS đọc đúng cao độ trong quá trình đọc nhạc, chơi các trò chơi âm nhạc, và sáng tạo các mẫu nhạc nhỏ, ứng tấu trong các trò chơi hỏi- đáp nhanh (call and answer),...

Cao độ chủ yếu là Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La – Si – Đô 2. HS ôn lại hai thang 5 âm cơ bản, một là: Đô – Rê – Mi – Son – La – Đô 2, hai là: Đô – Rê – Pha – Son – La – Đô 2; tiếp tục đọc nốt nhạc mới là Si và dẫn đến các bài có 7 âm đầy đủ của thang âm cơ bản.

Các bước dạy học phần Đọc nhạc có thể như sau:

- Bước 1: GV cho HS chơi các trò chơi để khám phá các thành tố có trong bài đọc nhạc như thang âm, tiết tấu cơ bản qua lắng nghe, mô phỏng một cách tự nhiên.
- Bước 2: HS tìm hiểu bài đọc nhạc qua các cao độ, trường độ có trong bài; đọc các thang âm được sử dụng trong bài đọc nhạc.
- Bước 3: Đọc tiết tấu cơ bản bằng các âm tiết (ta, ta-i ti, ti-ti, ta-a, um); chú ý đối với dấu lặng đen khi được quy ước để HS có thể thể hiện và hình dung ra giá trị

một phách tương đương hình nốt đen nhưng không tạo ra âm thanh như ở lớp 1 và lớp 2 mà tạo thành 1 âm câm âm ự khi ngậm miệng. Đây là một bước thay đổi để HS cảm nhận được sự ngưng nghỉ trong âm nhạc qua các dấu lặng.

– Bước 4: HS luyện đọc từng câu, phần nhỏ của bài đọc nhạc với các nốt nhạc trên khuông (có thể kết hợp với các kí hiệu bàn tay ở tốc độ chậm). GV cho chia bài đọc nhạc thành những phần nhỏ có cấu trúc rõ ràng để luyện tập theo dạng kết nối, móc xích, từng câu; GV có thể đánh trên đàn phím để HS nghe và cảm nhận về giai điệu trước hoặc trong khi luyện tập bài đọc nhạc nhưng không nên dùng thường xuyên.

– Bước 5: HS đọc nhạc cả bài.

– Bước 6: HS đọc nhạc trên nền nhạc đệm (chú ý: chỉ nên dùng nhạc đệm khi HS đã đọc khá tốt bài đọc nhạc).

Mặc dù, đây là một quy trình dạy Đọc nhạc không nhất thiết GV phải luôn tuân theo thứ tự các bước, mà có thể thay đổi một cách linh hoạt và sáng tạo, bỏ qua một vài bước nếu thực sự không cần thiết hoặc đối với các bài đọc nhạc dễ.

3.4.5. Gợi ý dạy học phần Nhạc cụ

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Nhạc cụ như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	Một số bài tập tiết tấu và giai điệu đơn giản. Sử dụng trường độ: trắng, trắng có chấm đôi, đen, đen có chấm đôi, móc đơn, và các dấu lặng.	<ul style="list-style-type: none"> – Bước đầu biết chơi nhạc cụ đúng tư thế và đúng kĩ thuật. – Thể hiện đúng cao độ, trường độ, sắc thái các bài tập tiết tấu và giai điệu; duy trì được tốc độ ổn định. – Biết điều chỉnh cường độ để tạo nên sự hài hoà; biểu lộ cảm xúc phù hợp với tính chất âm nhạc. – Biết sử dụng nhạc cụ để đệm cho bài hát. – Biết chơi nhạc cụ với hình thức độc tấu và hoà tấu. – Tự làm được nhạc cụ gõ đơn giản từ chất liệu sẵn có (ống nước, ống tre, ống nhựa,...). – Biết biểu diễn nhạc cụ ở trong và ngoài nhà trường với hình thức phù hợp.

Nội dung Nhạc cụ trong SGK lớp 5 được thiết kế tiếp nối nội dung Nhạc cụ của SGK Âm nhạc lớp 4, gồm 2 mạch nhỏ: Nhạc cụ tiết tấu và Nhạc cụ giai điệu (recorder hoặc kèn phím). Theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc thì nội dung nhạc cụ tiết tấu là bắt buộc; trong khi nội dung nhạc cụ giai điệu là có tính mở. Những trường nào chưa đủ điều kiện thì có thể triển khai mạch nhạc cụ giai điệu sau.

3.4.5.1. Nhạc cụ tiết tấu

Trong SGK Âm nhạc lớp 5, các nhạc cụ gõ được sử dụng là những nhạc cụ dân tộc, bao gồm: thanh phách, song loan, trống nhỏ; các nhạc cụ phương Tây bao gồm: triangle, tambourine, castanet, maracas,... Phần Body percussion sử dụng các động tác phổ biến và dễ thực hiện như vỗ tay, vỗ chân, vỗ đùi, giậm chân. Các mẫu bài tập không được thiết kế theo nhóm 4 phách đơn giản như ở SGK Âm nhạc lớp 4 mà được thiết kế dài hơn theo nhóm 8 phách. Hình ảnh minh họa tiết tấu sinh động hấp dẫn và phù hợp với HS lớp 5.

Chú ý: Do sự tăng cường phần Nhạc cụ giai điệu theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc nên các bài tập gõ đệm cho bài hát đa số chỉ dùng một trong các nhạc cụ gõ nhất định. Tuy nhiên, trong thực tế dạy học GV có thể tăng cường thêm các nhạc cụ gõ khác hoặc các vận động gõ đệm Body percussion để HĐ của HS phong phú và đa dạng hơn.

3.4.5.2. Nhạc cụ giai điệu

Các GV ở từng trường, địa phương có thể chọn recorder hoặc kèn phím để học trong giai đoạn lớp 5. Tuy nhiên, tùy điều kiện cơ sở vật chất, khả năng trang bị nhạc cụ cho HS của phụ huynh, khả năng chơi nhạc cụ của GV để đưa ra các phương án thực hiện dạy học Nhạc cụ giai điệu trên lớp.

SGK lớp 5 viết nội dung này cho cả hai nhạc cụ recorder và kèn phím; trong đó, ngoài việc ôn tập lại các nốt Si, La, Son cho recorder và Đô, Rê, Mi cho kèn phím đã học ở lớp 4, chúng tôi cung cấp thêm một số nốt nhạc cơ bản là Đô 2, Rê 2 cho recorder và Pha, Son cho kèn phím. Các bài tập rất đơn giản và phù hợp cho HS ở mọi vùng miền khác nhau. Ngoài các bài thực hành đơn giản trong SGK, GV có thể chủ động vận dụng các bài đọc nhạc, bài tập từ những sách hướng dẫn chơi nhạc cụ hay trích đoạn nhỏ những bài hát HS đã được học để tăng cường; miễn sao chất lượng bài học phù hợp và không gây quá tải cho HS.

Chú ý: Recorder được chọn để sử dụng và viết vào SGK Âm nhạc lớp 4, 5 là loại B (viết tắt của từ Baroque). Đây là loại recorder phổ biến trong giáo dục âm nhạc thế giới và thuận lợi cho HS tiểu học sử dụng so với loại G (German).

Các bước dạy học phần Nhạc cụ có thể như sau:

– Bước 1: GV giới thiệu các nốt mới và thế bấm trên nhạc cụ (giai điệu) để HS làm quen và thực hiện.

– Bước 2: GV yêu cầu HS quan sát và thực hiện mẫu luyện tập từ 2 – 4 lần. Sau đó, HS tự thực hiện các kĩ thuật, động tác hoặc mẫu âm (tiết tấu, giai điệu) được học. Ở những bài tập khó, GV nên làm mẫu với tốc độ chậm trong vài lần để HS quan sát và mô phỏng dễ dàng.

– Bước 3: GV hướng dẫn HS rèn luyện từng mẫu bài tập; quan sát, giúp những HS thực hiện chưa được tốt, cần chỉnh sửa. Sau đó, thực hiện bài thực hành.

– Bước 4: HS kết hợp các mẫu gõ đệm với bài hát (đối với nhạc cụ tiết tấu); chơi bài thực hành nhạc cụ giai điệu theo nhóm, theo cặp; sau đó, cho HS từ các nhóm đã có tạo thành nhóm mới và chơi kết hợp với nhau.

3.4.6. Gợi ý dạy học phần Lí thuyết âm nhạc

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Lí thuyết âm nhạc như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	<ul style="list-style-type: none"> – Trọng âm, phách, ô nhịp, vạch nhịp. – Nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nhận biết và thể hiện được một số kí hiệu âm nhạc thông qua thực hành. – Cảm nhận được tính chất nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$. – Biết ghi chép bản nhạc đơn giản theo hướng dẫn của GV.

Các bước dạy học phần Lí thuyết âm nhạc có thể như sau:

– Bước 1: Khởi động

+ Tổ chức trò chơi vận động có liên quan đến nội dung bài học (ví dụ: HS nối đuôi nhau di chuyển theo hình toa tàu, mỗi lượt di chuyển theo từng loại nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, vừa di chuyển vừa đọc âm thanh xình – xịch hoặc xình – xịch – xịch, chú ý bước chân di chuyển nhấn mạnh vào trọng âm của từng nhịp tương ứng,...).

+ Cho HS thực hành xác định, chỉ ra các kí hiệu trên bản nhạc, cảm nhận được tính chất nhịp, có kiến thức lí thuyết âm nhạc đã học.

– Bước 2: Tìm hiểu nội dung về Lí thuyết âm nhạc

+ GV đặt các câu hỏi gợi mở để HS quan sát, tự tìm hiểu, phát hiện ra các kí hiệu âm nhạc sẽ học qua các bài hát, bài đọc nhạc (nên sử dụng ngay trên SGK nếu có),...

+ GV cho HS tập ghi chép các kí hiệu âm nhạc, thực hiện các bài tập đơn giản trong vở bài tập.

– Bước 3: Thực hành nhận biết các kí hiệu âm nhạc

+ Cho HS quan sát bản nhạc (bài hát, bài đọc nhạc) để chỉ ra những kí hiệu âm nhạc có liên quan.

+ Có thể tổ chức cho HS chơi trò chơi nhận diện kí hiệu âm nhạc.

Chú ý: Lí thuyết âm nhạc ở lớp 4, 5 chủ yếu giới thiệu cho HS làm quen với các kí hiệu âm nhạc đơn giản, bước đầu nhận diện các kí hiệu đó qua các bản nhạc, bài hát có trong SGK khi hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ, tìm hiểu bản nhạc,... Do vậy, để đảm bảo tính hiệu quả trong dạy học nội dung này, GV cần tiến hành song song việc trải nghiệm thực hành và cung cấp kiến thức cho HS; tích hợp dạy Lí thuyết âm nhạc trong các nội dung: Hát, Nhạc cụ, Đọc nhạc. GV cần tránh việc yêu cầu HS học thuộc lòng gây cho các em cảm giác nhàm chán.

3.4.7. Gợi ý dạy học phần nội dung Thường thức âm nhạc

Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc giới hạn về nội dung và YCCĐ cho phần Thường thức âm nhạc như sau:

Lớp	Nội dung	Yêu cầu cần đạt
5	<i>Tìm hiểu nhạc cụ:</i> Một số nhạc cụ phổ biến của Việt Nam và nước ngoài.	<ul style="list-style-type: none"> – Nêu được tên và một vài đặc điểm của nhạc cụ; mô tả được động tác chơi nhạc cụ. – Cảm nhận và phân biệt được âm sắc của nhạc cụ; nhận biết được một số nhạc cụ khi xem biểu diễn.
	<i>Câu chuyện âm nhạc:</i> Một số câu chuyện âm nhạc phù hợp với độ tuổi.	<ul style="list-style-type: none"> – Nêu được tên các nhân vật yêu thích hoặc ý nghĩa của câu chuyện. – Biết kể lại câu chuyện theo cách riêng. – Biết minh hoạ cho một số tình tiết của câu chuyện bằng âm thanh hoặc động tác.
	<i>Tác giả và tác phẩm:</i> Một số nhạc sĩ sáng tác ca khúc thiếu nhi.	<ul style="list-style-type: none"> – Nêu được đôi nét về cuộc đời nhạc sĩ và kể tên một vài ca khúc tiêu biểu. – Cảm nhận được vẻ đẹp của giai điệu và lời ca trong ca khúc. – Biết vận dụng một vài ca khúc tiêu biểu vào các HĐ âm nhạc.
	<i>Hình thức biểu diễn:</i> độc tấu, song tấu, tam tấu, tứ tấu, hoà tấu.	<ul style="list-style-type: none"> – Phân biệt được hình thức biểu diễn độc tấu, song tấu, tam tấu, tứ tấu, hoà tấu. – Vận dụng phù hợp các hình thức độc tấu, hoà tấu trong HĐ âm nhạc.

3.4.7.1. Tìm hiểu nhạc cụ

Các bước dạy nội dung Tìm hiểu nhạc cụ có thể như sau:

– Bước 1: GV giới thiệu cho HS về các loại nhạc cụ có trong bài học. Có thể dùng hình ảnh hoặc nhạc cụ trực quan để minh hoạ cho bài học.

– Bước 2: GV cho HS khám phá các nhạc cụ bằng hình ảnh, video biểu diễn (hoặc tiếp xúc trực tiếp nếu có điều kiện); nhận biết âm thanh đặc trưng và cách chơi nhạc cụ.

– Bước 3: GV gợi ý để HS rút ra các đặc điểm về hình dáng, cấu trúc, cách sử dụng cơ bản của từng loại nhạc cụ.

– Bước 4: GV cho HS xem một số video minh hoạ biểu diễn loại nhạc cụ có trong bài học.

3.4.7.2. Câu chuyện âm nhạc

Xu thế chung của giáo dục âm nhạc tại nhiều quốc gia tiên tiến hiện nay sử dụng câu chuyện âm nhạc để tạo điều kiện cho HS trải nghiệm, khám phá các kiến thức và kĩ năng âm nhạc như: các phương tiện biểu hiện âm nhạc (cao độ, trường độ, cường độ, âm sắc), NLÂN cá nhân (mô phỏng, phản ứng, phân tích, sáng tạo,...). Câu chuyện trong giáo dục âm nhạc vận dụng cách kể chuyện và minh hoạ bằng hình ảnh để tăng tính hấp dẫn đối với HS.

Các bước dạy nội dung Câu chuyện âm nhạc có thể như sau:

– Bước 1: Giới thiệu một vài nét về các nhân vật (sử dụng tranh ảnh minh hoạ). Gợi ý cho HS khám phá về tính cách, vận động, âm thanh của các con vật, sự vật hoặc nhân vật có trong câu chuyện.

– Bước 2: Giới thiệu và cho HS mô phỏng các âm thanh của sự vật, thể hiện các mẫu âm và vận động của các nhân vật trong câu chuyện.

– Bước 3: GV kể cho HS nghe chuyện (theo tranh hoặc trên nền nhạc), khi đến những điểm nhấn cần sự phụ hoạ của HS thì tạm dừng và ra dấu cho HS thể hiện các mẫu âm hay vận động.

– Bước 4: Đối với các câu chuyện để giới thiệu về các chủ đề hoặc trích đoạn âm nhạc cổ điển thì GV vận động, diễn xuất (như đóng kịch câm), gợi ý cho HS tự hình dung ra nội dung các câu chuyện theo cách riêng của mình. GV chỉ cung cấp về tên tác giả, tác phẩm của trích đoạn âm nhạc sau khi HS nghe, vận động, diễn xuất và HĐ trải nghiệm.

3.4.7.3. Tác giả, tác phẩm

Tác giả, tác phẩm được thiết kế trong nội dung Thường thức âm nhạc lớp 5. Trong đó, chủ yếu là giới thiệu “một số nhạc sĩ sáng tác ca khúc thiếu nhi”. SGK biên soạn theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc mới chỉ có một thời lượng rất ít cho nội dung này ở lớp 4 và 5.

Các bước dạy nội dung Tác giả, tác phẩm có thể như sau:

– Bước 1: Sử dụng ảnh chân dung của tác giả phóng to khổ lớn để HS dễ ghi nhớ; nên dán sẵn lên bảng hoặc trên file trình chiếu (powerpoint) để tác động đến thị giác của HS suốt thời gian bài học. GV cố gắng gợi ý cho HS liên hệ những bài hát hay bản nhạc cùng tác giả hay có những liên quan cụ thể đến tác giả đó.

– Bước 2: Giới thiệu sơ lược tiểu sử của tác giả.

Chú ý: Phần tiểu sử chỉ nên nhấn mạnh các đặc điểm lớn có tính bao quát về tác giả; không nên yêu cầu HS ghi nhớ về năm sinh hay quê quán; chủ yếu về thời kì lịch sử gắn với những thành công và đóng góp của tác giả đối với phong trào ca hát thiếu nhi của đất nước; nếu các tác giả có các giải thưởng thì cũng nêu các giải thưởng tiêu biểu (nhưng không được yêu cầu HS học thuộc).

– Bước 3: Nghe bài hát tiêu biểu.

Chú ý: Nên chọn các bài hát HS đã biết xen kẽ với bài hát HS chưa biết. Mỗi bài hát nên cho HS nghe một phần chứ không nghe hết bài, chủ yếu để HS dễ nhớ nét giai điệu chính, cảm thụ đặc điểm âm nhạc chính đặc trưng cho tác giả.

– Bước 4: HS nghe và tương tác với âm nhạc.

Chú ý: Khi cho HS nghe các tác phẩm cần phải tạo môi trường nghe nhạc tích cực chứ không thụ động: nghe và hát theo (với bài hát HS đã biết), nghe và vận động theo nhạc (sử dụng bộ gõ cơ thể đệm đơn giản), nghe và xem qua video biểu diễn.

Phần PPDH Tác giả, tác phẩm trên có tính gợi ý. Mỗi GV cần sáng tạo ra những tình huống học tập sôi động và gây hứng thú cho HS; nên thay đổi tiến trình dạy học để tạo bất ngờ.

Ví dụ: cho HS xem chân dung các nhạc sĩ và một số bài hát quen thuộc của các nhạc sĩ đã học, HS sẽ sắp xếp các bài hát tương ứng với nhạc sĩ sáng tác. Ngoài ra, có thể chia nhóm cho HS, mỗi nhóm tìm hiểu nhạc sĩ (theo các tiêu chí của GV đưa ra như: hình chân dung, quê quán, lựa chọn một bài hát hay mà HS biết,...) để trình bày trước lớp, nâng cao tinh thần tự chủ học tập, năng lực làm việc nhóm và sự tự tin trong việc nói trước đám đông.

3.4.7.4. Hình thức biểu diễn

YCCĐ của nội dung Hình thức biểu diễn ở lớp 5 rất đơn giản. Chủ yếu các em quan sát, nhận diện và phân biệt được các hình thức biểu diễn nhạc cụ thông thường mà các em gặp khi xem tivi, video hay các buổi biểu diễn văn nghệ trong và ngoài nhà trường.

Các bước dạy nội dung Hình thức biểu diễn có thể như sau:

– Bước 1: Giới thiệu một vài tranh ảnh minh họa cho các hình thức biểu diễn. Gợi ý cho HS khám phá về số lượng người tham gia biểu diễn nhạc cụ; độ lớn âm thanh, tính hài hòa trong âm nhạc khi bài nhạc được biểu diễn với các hình thức khác nhau (độc tấu, song tấu, tam tấu, tứ tấu, hoà tấu).

– Bước 2: Đặt câu hỏi gợi mở để HS nhận diện và phân biệt được hình thức biểu diễn.

– Bước 3: HS có thể mô tả theo cách của các em về hình thức biểu diễn, xác định hình thức qua các video, tranh ảnh.

– Bước 4: HS có thể vận dụng phù hợp các hình thức độc tấu, hoà tấu trong HĐ âm nhạc ở lớp, ở trường (sử dụng nhạc cụ giai điệu độc tấu một vài tác phẩm đơn giản đã học hoặc sử dụng nhạc cụ tiết tấu để hoà tấu cùng nhạc cụ giai điệu,...).

3.4.8. Hướng dẫn thực hiện phân Nhà ga âm nhạc

Nhà ga âm nhạc là một phần được thiết kế ở trang cuối mỗi chủ đề SGK Âm nhạc 5.

Mục đích của phần này giúp HS tái hiện, phát triển các kiến thức và kỹ năng âm nhạc đã học được xây dựng trong chủ đề. Bên cạnh đó, GV có thể sử dụng các yêu cầu của các nhiệm vụ học tập trong phần này để đánh giá quá trình phát triển các NLÂN và sự tiến bộ của HS, đánh giá tính hiệu quả trong quá trình sư phạm của chính GV và đưa ra các giải pháp để đạt hiệu quả tốt hơn cho bản thân. Mặt khác, qua thực hiện các nhiệm vụ trong nội dung Nhà ga âm nhạc, HS tự đánh giá được năng lực của bản thân qua quá trình học tập và tham gia các HĐ âm nhạc trên lớp. Từ đó, các em có thể điều chỉnh động cơ, quá trình học tập trên lớp. Hơn thế nữa, phụ huynh cũng có thể tiếp cận, giúp đỡ con em mình thực hiện nhiệm vụ học tập; đánh giá được sự tiến bộ của HS và việc dạy học của GV.

Các bước dạy phần Nhà ga âm nhạc có thể như sau:

- Đọc, giải thích và hướng dẫn HS thực hiện từng nhiệm vụ liên quan đến nội dung vừa được học ngay trong hoặc sau mỗi HĐ trên lớp để đánh giá mức độ lĩnh hội kiến thức và kỹ năng của HS.
- Sử dụng một trong số các nhiệm vụ để tổ chức HĐ có tính khởi động một giờ học âm nhạc nhằm giúp HS ôn lại kiến thức, kỹ năng đã học trước khi vào bài học mới hoặc củng cố bài học khi kết thúc mỗi nội dung học tập trong chủ đề.
- Có thể giao HS thực hiện một vài nhiệm vụ học tập đơn giản như một dạng bài tập ở nhà sau khi học xong một đơn vị kiến thức kỹ năng.
- Dựa vào các nhiệm vụ được nêu trong SGK để thiết kế các câu hỏi đánh giá thường xuyên và định kì đối với HS.
- Tổ chức cho HS thực hiện nhiệm vụ dưới dạng HĐ nhóm, để HS tương tác và giúp đỡ nhau trong học tập.

4. HƯỚNG DẪN KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

4.1. Đánh giá theo định hướng tiếp cận phẩm chất, năng lực

Kiểm tra, đánh giá PC, năng lực

Thời lượng: học kì I (2 tiết), học kì II (2 tiết)

Mục tiêu:

- Tổng kết, đánh giá PC và năng lực của HS qua các chủ đề đã học.
- Thực hành sáng tạo bằng tổ chức biểu diễn: hát, đọc nhạc, nhạc cụ, câu chuyện âm nhạc, tăng cường năng lực sáng tạo và đoàn kết giao lưu trong HĐ nhóm.

4.1.1. Hình thức, cách kiểm tra đánh giá

Kiểm tra kết quả học tập chủ yếu dựa trên cơ sở thực hành âm nhạc (thực hành sáng tạo, cảm thụ âm nhạc, nhận xét, đánh giá), có thể phối kết hợp nhiều hình thức khác như: trắc nghiệm qua hỏi – đáp.

HD kiểm tra không nên tiến hành cứng nhắc mà cần có sự linh hoạt của GV; tùy điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, GV đưa ra những hình thức kiểm tra đa dạng, phong phú nhằm hướng đến sự ham mê, yêu thích, vui vẻ.

4.1.2. Gợi ý cách thực hiện

Kiểm tra đánh giá cuối mỗi học kì gồm 2 tiết (theo quy định về phần trăm thời lượng cho kiểm tra đánh giá quy định trong CTTT). Gợi ý việc tổ chức kiểm tra, đánh giá theo 2 phần:

- *Ôn tập*

GV thực hiện ôn tập lại những vấn đề đã học cho HS theo hướng gợi mở, thể hiện được NLÂN của HS. GV có thể thiết kế nội dung ôn tập thành các trò chơi vận động, hỏi – đáp, làm việc theo nhóm, tổ chức biểu diễn,... để tiết ôn tập trở nên sinh động và không cứng nhắc.

- *Kiểm tra năng lực âm nhạc*

Kiểm tra đánh giá NLÂN của HS thông qua các biểu hiện về năng lực đặc thù theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc: thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc. GV lựa chọn hình thức kiểm tra đánh giá năng lực phù hợp theo định hướng chung của chương trình, từ đó tổ chức và đặt những câu hỏi (tình huống, thực hành) phù hợp với năng lực nhận biết (giải quyết vấn đề) của HS lớp 5.

GV đưa ra đánh giá, nhận xét và xếp loại cho cá nhân hoặc nhóm. *(Việc đánh giá HS theo Chương trình GDPT mới căn cứ vào Thông tư số 27/2020/TT-Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Quy định đánh giá HS tiểu học. GV cần chú trọng đánh giá quá trình (đánh giá thường xuyên) học tập của HS, từ đó có những căn cứ để đánh giá tổng kết (đánh giá định kì), qua đó thấy rõ sự phát triển về mặt PC và năng lực của mỗi HS có sự khác biệt qua thời gian.)*

4.2. Gợi ý ma trận kiểm tra, đánh giá

STT	Nội dung	Hình thức đánh giá
1	Hát	<ul style="list-style-type: none"> – Chú trọng đánh giá thường xuyên hơn là đánh giá định kì, đánh giá ngay trong giờ học hát hoặc ôn tập bài hát. – Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm động viên các HS thiếu tự tin, giọng không hay; đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có năng khiếu ca hát. – Đánh giá kết hợp kĩ năng hát và các kĩ năng khác như gõ đệm, vận động theo nhạc, Body percussion, múa,... Tuy nhiên, chỉ giao một nhiệm vụ kết hợp trong mỗi lần đánh giá HS. Vận dụng kiểu hát: nối tiếp, đối đáp, hát có lĩnh xướng.

		<ul style="list-style-type: none"> – Cần khuyến khích HS tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau (chú trọng các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực).
2	Nghe nhạc	<ul style="list-style-type: none"> – GV nên quan sát, đánh giá thường xuyên hơn là định kì. Đánh giá ngay khi HS tham gia HĐ Nghe nhạc. Đánh giá định kì có thể thực hiện theo cặp, nhóm nhỏ để động viên các HS thiếu tự tin hoặc hạn chế về năng khiếu, kĩ năng âm nhạc. – Đánh giá năng lực nghe nhạc (nên chọn 1 trong 2 nhiệm vụ) của HS thông qua các hình thức sau: <ul style="list-style-type: none"> + Nghe, nêu được tên ca khúc, tác giả hay dân ca dân tộc, vùng, quốc gia nào tùy đặc trưng từng bài (chủ yếu cho nhạc có lời). + Nghe và vận động theo nhạc. + Nêu được đặc điểm chung về nội dung, tính chất âm nhạc (nhANH – CHẬM, vui – buồn, to – nhỏ,...). + Nghe, ứng tác hoặc sáng tạo vận động (mức độ cao) tại chỗ.
3	Đọc nhạc	<ul style="list-style-type: none"> – GV thực hiện một mẫu âm bằng dấu tay; HS quan sát đọc cao độ. – HS nhìn vào một mẫu âm (được viết bằng hình dấu tay) và đọc lên kèm theo dấu tay. – HS tự nghĩ ra một mẫu âm gồm các nốt đã cho (3 đến 4 cao độ khác nhau), làm dấu tay và đọc nhạc. – Khi đánh giá kĩ năng đọc nhạc của HS nên đánh giá từng phần: <ul style="list-style-type: none"> + Cao độ; + Tiết tấu; + Kết hợp cao độ và tiết tấu. – Chủ yếu phần kiểm tra là để đánh giá sự tiến bộ về việc phát triển kĩ năng đọc nhạc của HS. GV nên đồng hành, giúp đỡ, động viên HS để các em tự tin và quen dần với việc đọc âm thanh có cao độ, biết yêu âm nhạc và ham thích được tham gia các HĐ âm nhạc. Ở một số HS gặp khó khăn trong phát âm (vì nhiều nguyên nhân sinh lí, thể lí hoặc tâm lí,...), GV cần nhẹ nhàng, khuyến khích để các em quen dần. Cần nhớ rằng, chính việc đọc nhạc cũng là một biện pháp để điều chỉnh các khiếm khuyết về tai nghe và phát âm của trẻ. – Cần chú ý đến tính vừa sức và trí nhớ âm nhạc của HS lớp 4 khi soạn các đề kiểm tra phần Đọc nhạc. Có thể sử dụng ngay các bài đọc nhạc có trong SGK và kiểm tra thường xuyên hoặc GV có thể soạn các mẫu đọc nhạc nhỏ thật đơn giản để HS tự đọc theo nhóm, cặp đôi

		<p>hay cá nhân. Ngoài ra, có thể cho HS tự sáng tạo các mẫu âm và kết hợp với nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay và thể hiện trước lớp. Các mẫu âm sử dụng để đánh giá việc đọc nhạc của HS lớp 5 cần:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Ngắn (2 – 4 ô nhịp). + Các âm liền bậc hoặc quãng gần, không nhảy quãng. + Nối kết tiết tấu mạch lạc gồm tiết tấu đen, trắng, hai móc đơn và lặng đen; không tạo các hiệu ứng của đảo phách, nghịch phách.
4	Nhạc cụ	<ul style="list-style-type: none"> – HS quan sát, thực hiện đúng các mẫu nhạc cụ gõ và Body percussion; mẫu tiết tấu, giai điệu do GV giới thiệu hoặc trong SGK. – HS gõ đệm cho bài hát bằng thanh phách, song loan, trống nhỏ,...; triangle, tambourine, castanet, maracas,... và các động tác Body percussion theo mẫu đã học. – HS thể hiện đúng nốt nhạc, kĩ thuật chơi nhạc cụ và bài thực hành trên nhạc cụ giai điệu. – HS biết lặp lại có thay đổi mẫu tiết tấu đơn giản từ những gợi ý của GV. – Khi đánh giá kĩ năng đọc nhạc của HS nên đánh giá từng phần: <ul style="list-style-type: none"> + Mẫu tiết tấu; + Mẫu Body percussion; + Bài thực hành nhạc cụ giai điệu; + Kết hợp các mẫu để gõ đệm cho bài hát; + Kết hợp chơi nhạc cụ theo nhóm, cặp, cá nhân. – Chủ yếu phần kiểm tra là để đánh giá sự tiến bộ về việc phát triển kĩ năng chơi nhạc cụ của HS. GV nên đồng hành, giúp đỡ, động viên HS để các em tự tin và quen dần với việc chơi nhạc cụ, khơi gợi sự hiểu biết âm nhạc và ham thích được tham gia các HĐ âm nhạc. Phát triển NLÂN cho HS thông qua việc HS sáng tạo các mẫu tiết tấu. Chơi nhạc cụ cũng góp phần rèn luyện PC, năng lực làm việc nhóm cho HS. – Cần chú ý đến tính vừa sức của HS lớp 5 khi soạn các đề kiểm tra. Các mẫu tiết tấu sử dụng để đánh giá việc học nhạc cụ của HS lớp 5 cần: <ul style="list-style-type: none"> + Mẫu gồm 2, 3, 4 phách, sử dụng hình nốt trắng chấm dôi, nốt trắng, nốt đen chấm dôi, nốt đen, móc đơn và dấu lặng. + Tạo cảm giác nghỉ ở những phách cuối để HS dễ dàng lặp lại mẫu.

5	Lí thuyết âm nhạc	<ul style="list-style-type: none"> – HS chỉ ra được kí hiệu đã học trên bản nhạc. – HS viết, vẽ ra trên các mẫu giấy các kí hiệu âm nhạc đã học. – HS gọi tên được các kí hiệu âm nhạc, phân biệt được kí hiệu này với kí hiệu khác.
6	Thường thức âm nhạc	
6.1	Tìm hiểu nhạc cụ	<ul style="list-style-type: none"> – HS nêu được tên nhạc cụ; phân biệt được nhạc cụ đó với các nhạc cụ khác. – HS nhận biết được nhạc cụ đó trong dàn nhạc khi đang biểu diễn trong video, hình ảnh minh họa,...
6.2	Câu chuyện âm nhạc	<ul style="list-style-type: none"> – HS nêu được ý nghĩa nội dung câu chuyện. – HS nêu được tên các nhân vật có trong câu chuyện. – HS mô phỏng lại được các âm thanh của các sự vật có trong câu chuyện. – HS kể lại được khái quát nội dung câu chuyện.
6.3	Tác giả, tác phẩm	<ul style="list-style-type: none"> – HS nêu được một số nét chính về tiểu sử và một vài bài hát, bản nhạc của tác giả. – HS nêu cảm xúc của bản thân, khi nghe bài hát. – HS nêu được ý nghĩa về ca từ, nội dung và tính chất âm nhạc của bài hát (nhanh – chậm, vui – buồn,...).
6.4	Hình thức biểu diễn	<ul style="list-style-type: none"> – HS phân biệt được các hình thức biểu diễn được học. – HS kết nối được hình ảnh biểu diễn và các từ chỉ hình thức. – HS thực hành biểu diễn các bài hát đã học trên lớp với các hình thức khác nhau.

5. GIỚI THIỆU HỌC LIỆU BỔ TRỢ, HỌC LIỆU ĐIỆN TỬ, THIẾT BỊ DẠY HỌC

5.1. Hướng dẫn sử dụng sách giáo viên Âm nhạc 5

5.1.1. Cấu trúc sách giáo viên

SGV gồm hai thành phần chính:

– Phần một: Những vấn đề chung về chương trình và phương pháp tổ chức HĐ dạy học theo SGK Âm nhạc 5 (Chân trời sáng tạo)

I. Mục tiêu của Chương trình môn học Âm nhạc cấp Tiểu học

II. PC, năng lực cần đạt ở HS tiểu học

III. Giới thiệu về PP&KTDH ở bậc Tiểu học

IV. Giới thiệu các PP dạy học âm nhạc tiên tiến của thế giới

V. Tổ chức HĐ dạy học và đánh giá năng lực âm nhạc ở lớp 5

VI. Ôn tập, kiểm tra đánh giá cuối học kì

– Phần hai: Hướng dẫn tổ chức HĐ dạy học theo SGK Âm nhạc 5 (Chân trời sáng tạo)

Nội dung được trình bày theo PP “nhúng trang”.

Mục tiêu bài học, YCCĐ về PC, NLC, NLÂN được thể hiện ở đầu mỗi chủ đề.

Các HĐ được gợi ý hướng dẫn cụ thể trong từng phần.

5.1.2. Sử dụng sách giáo viên hiệu quả

SGV là tài liệu tham khảo mang tính chất định hướng và gợi ý cho GV trong quá trình dạy học, GV không nhất thiết phải theo các gợi ý này.

Mỗi tiết âm nhạc thường phát triển đầy đủ các năng lực đặc thù, tuy nhiên mức độ đối với từng năng lực có khác nhau. Tùy chủ đề, ta nên chú trọng những năng lực có điều kiện phát huy ở chủ đề đó.

GV nên lưu ý các động từ thể hiện mức độ được sử dụng trong phần mục tiêu bài học và trong các HĐ được đề nghị đối với HS.

Nhiều gợi ý trong các HĐ chỉ mang tính chỉ báo về mặt nội dung cần đạt được, GV nên chủ động lựa chọn PP và hình thức tổ chức học tập nhằm đạt hiệu quả.

Số tiết đối với mỗi mục chỉ là dự kiến, tùy tình hình cụ thể của lớp học, GV có thể gia giảm cho phù hợp.

Dựa vào SGV, GV nên sáng tạo, lựa chọn các giải pháp phù hợp HS, điều kiện vật chất cũng như văn hoá vùng miền để HĐ dạy học thực sự mang lại kết quả tốt đẹp.

5.2. Giới thiệu, hướng dẫn sử dụng sách bổ trợ, sách tham khảo

5.2.1. Cấu trúc sách bổ trợ, sách tham khảo

• *Vở bài tập Âm nhạc 5*

In hai màu.

Các bài tập cụ thể, cấu trúc các bài theo trình tự SGK tạo điều kiện thuận lợi cho GV khi sử dụng.

• *Sách tham khảo: Bộ sách Em yêu dân ca tập 1, 2, 4, 4, 5*

In bốn màu.

Gồm các bài hát về dân ca các vùng miền, các dân tộc, các thể loại: ca Huế, Đờn ca tài tử Nam Bộ, ... được biên soạn và đặt lời mới để phù hợp với giáo dục về PC cho HS. Bên cạnh đó, sách còn giới thiệu các nhạc cụ dân tộc và các trò chơi dân gian.

• *Kế hoạch bài dạy môn Âm nhạc lớp 5*

In một màu.

Thiết kế kế hoạch bài dạy bám sát nội dung SGK, giúp GV có thêm nguồn tài liệu tham khảo.

5.2.2. Phân tích hướng dẫn sử dụng sách bổ trợ, sách tham khảo hỗ trợ trong dạy học

- *Vở bài tập Âm nhạc 5*

Bổ trợ cho SGK trong buổi học chính thức:

- Vở Bài tập giúp HS tương tác: nổi, viết, vẽ, tô màu,...
- Tạo điều kiện để HS thao tác, giúp phát triển năng lực đặc thù của môn Âm nhạc.
- Một số đề kiểm tra tham khảo giúp cho HS giúp cho việc đánh giá quá trình dạy và học.
- củng cố, rèn luyện các kĩ năng âm nhạc.
- Một số bài tập mang tính chất mở rộng, nâng cao định hướng tốt cho việc phát triển PC, năng lực và tích hợp.

Phụ huynh HS có thể tham khảo sử dụng giúp con em trong việc phát triển PC, năng lực, liên quan đến môn học.

- *Bộ sách Em yêu dân ca tập 1, 2, 3, 4, 5*

Hỗ trợ GV và HS nguồn tư liệu dạy học âm nhạc phong phú, góp phần giúp HS hiểu, cảm nhận và biết yêu dân ca các dân tộc Việt Nam.

GV có thể thay thế nội dung học hát bằng các bài dân ca phù hợp với lứa tuổi.

GV có thể hướng dẫn HS hiểu thêm về các nhạc cụ các dân tộc Việt Nam và tổ chức các trò chơi dân gian một cách linh hoạt và sáng tạo.

- *Kế hoạch bài dạy môn Âm nhạc lớp 5*

Sách phát triển dựa trên nền tảng các YCCĐ về PC, NLC, NLÂN và các gợi ý về tổ chức HĐ dạy học từ SGK. PP&KTDH âm nhạc được vận dụng từ giáo dục âm nhạc các quốc gia tiên tiến, một cách khoa học và sáng tạo.

Các HĐ dạy học từng nội dung trong các chủ đề được thiết kế theo các hướng dẫn của Phụ lục 2, Công văn 2345/ BGDĐT-GDTH V/v hướng dẫn xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường cấp Tiểu học của Bộ Giáo dục và Đào tạo, ban hành ngày 07 tháng 6 năm 2021; đặc biệt các bài soạn được tổ chức theo 4 bước (Mở đầu; Khám phá; Luyện tập, thực hành; Vận dụng).

GV có thể tham khảo về PP&KTDH, cách tổ chức các HĐ dạy học âm nhạc trong quá trình soạn kế hoạch bài dạy của bản thân.

5.3. Giới thiệu nguồn tài nguyên, học liệu điện tử, thiết bị dạy học

Các trang web giúp GV khai thác học liệu phục vụ giảng dạy SGK Âm nhạc 5: taphuan.nxbgd.vn, hanhtrangso.nxbgd.vn, chantroisangtao.vn, phuongnam.edu.vn, sobee.vn.

Học liệu có thể khai thác bao gồm: giới thiệu sách, hướng dẫn sử dụng sách, phân phối chương trình, kế hoạch giảng dạy tham khảo, tài liệu tập huấn, video giới thiệu bộ môn, video minh hoạ tiết dạy tham khảo.

PHẦN THỨ HAI: HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG KẾ HOẠCH BÀI DẠY

1. QUY TRÌNH THIẾT KẾ KẾ HOẠCH BÀI DẠY

Hiện nay, việc thiết kế kế hoạch bài dạy (giáo án) thực hiện dựa trên Công văn 2345/BGDĐT-GDTH ban hành ngày 07 tháng 6 năm 2021. Để thiết kế được một kế hoạch bài dạy phù hợp cần đảm bảo được các tiêu chí sau:

1.1. Xác định yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực

Đảm bảo có đầy đủ các YCCĐ về PC, NLC và NLÂN.

Nêu cụ thể HS thực hiện được việc gì; vận dụng được những gì vào giải quyết vấn đề trong thực tế cuộc sống; có cơ hội hình thành, phát triển PC, năng lực gì.

1.2. Xác định nội dung dạy học, phương pháp, phương tiện, học liệu, thiết bị dạy học

Nội dung dạy học được phân phối chi tiết trong từng chủ đề của SGK Âm nhạc lớp 5.

Với từng nội dung cụ thể, GV sẽ lựa chọn các PP, cách thức tổ chức dạy học được gợi ý chi tiết ở mục 3.2.

Nêu các phương tiện thiết bị dạy học, học liệu được sử dụng trong bài dạy để tổ chức cho HS HĐ nhằm đạt YCCĐ của bài dạy.

1.3. Thiết kế các hoạt động học

HĐ Mở đầu: khởi động, kết nối.

HĐ Hình thành kiến thức mới: trải nghiệm, khám phá, phân tích, hình thành kiến thức mới (đối với bài hình thành kiến thức mới).

HĐ Luyện tập, thực hành.

HĐ Vận dụng, trải nghiệm (nếu có).

2. KẾ HOẠCH BÀI DẠY

2.1. Gợi ý mẫu kế hoạch bài dạy

CHỦ ĐỀ: ...

Thời lượng: ... tiết

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT

1. Phẩm chất

– PC1: ...

– PC2: ...

– ...

2. Năng lực chung

- NLC1: ...
- NLC2: ...
- ...

3. Năng lực âm nhạc

- NLÂN1: ...
- NLÂN2: ...
- ...

II. ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

III. CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

TIẾN TRÌNH/ THỜI GIAN	TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
NỘI DUNG: ...	
Trọng tâm: ... YCCĐ: ... PP&KTDH: ... PP&CCĐG: ...	
Mở đầu (... phút)	HD1: ...
Khám phá (... phút)	HD2: ...
Luyện tập, Thực hành (... phút)	HD3: ...
Vận dụng, trải nghiệm (... phút)	HD4: ...

IV. PHƯƠNG ÁN CHIA TIẾT

Tiết	Phương án đề xuất	Phương án của giáo viên
1	Nội dung 1:	
2	Nội dung 1:	
3	Nội dung 1:	
4	Nội dung 1:	

V. ĐIỀU CHỈNH SAU BÀI DẠY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2. Kế hoạch bài dạy tham khảo

CHỦ ĐỀ 1: VUI NGÀY KHAI TRƯỜNG

Thời lượng: 4 tiết

I. YÊU CẦU CẦN ĐẠT

1. Phẩm chất

- PC1: Yêu quê hương, yêu quý bạn bè, thầy, cô và mái trường.
- PC2: Yêu thiên nhiên và có những việc làm thiết thực bảo vệ thiên nhiên.

2. Năng lực chung

- NLC1: Tích cực, chủ động, sáng tạo thông qua HĐ Khám phá.
- NLC2: Bước đầu biết sử dụng ngôn ngữ kết hợp với cử chỉ để trình bày thông tin và ý tưởng.
- NLC3: Tự làm được những việc của mình ở nhà và ở trường theo sự phân công, hướng dẫn.

3. Năng lực âm nhạc

– NLÂN1: Gọi tên và mô phỏng một số âm thanh và nhịp điệu trên con đường đến trường qua câu chuyện *Sơn Ca cùng bạn đến trường*.

– NLÂN2: Nghe và vận động được theo nhịp điệu của bài *Đường đến trường vui lắm!*; hát đúng giai điệu, nhịp điệu, rõ lời và biết hát kết hợp gõ đệm theo nhịp; thể hiện được cách hát luyến, láy và ngân dài khi hát bài hát *Đường đến trường vui lắm!*; hát được bài hát *Đường đến trường vui lắm!* với hình thức đồng ca có linh xướng.

– NLÂN3: Biết lắng nghe và biểu lộ cảm xúc; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu của bài hát *Ngôi trường giữa ngàn mây*; biết cảm nhận được vẻ đẹp của bài hát; biết tưởng tượng khi nghe nhạc nêu được tên bài hát và tên tác giả.

– NLÂN4: Nhận biết và chỉ ra được vạch nhịp, ô nhịp thông qua thực hành; biết ghi chép một số kí hiệu âm nhạc đơn giản theo hướng dẫn của GV.

– NLÂN5: Thể hiện đúng trường độ, sắc thái của bài tập tiết tấu; duy trì được tốc độ ổn định; biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu để đệm cho bài hát *Đường đến trường vui lắm!*.

– NLÂN6: Nêu được tên và một vài đặc điểm của đàn măng-đô-lin (mandoline); mô tả được động tác chơi đàn; cảm nhận và phân biệt được âm sắc và nhận biết được đàn mandoline khi xem biểu diễn.

II. ĐỒ DÙNG DẠY HỌC

– Đàn phím điện tử, máy phát nhạc, tranh chủ đề, văn bản vạch nhịp, ô nhịp, đàn mandoline, bảng tương tác (nếu có); văn bản bài hát *Đường đến trường vui lắm!*, *Ngôi trường giữa ngàn mây*; nhạc cụ gõ: trống con, song loan,...

– File audio, video bài *Đường đến trường vui lắm!*, *Ngôi trường giữa ngàn mây*, biểu diễn mandoline (gợi ý video của Masataka Hori – Czardas); file powerpoint bài dạy (link audio và video).

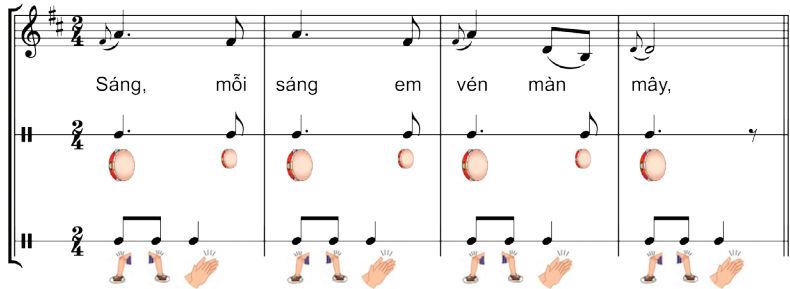
III. CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC

TIẾN TRÌNH/ THỜI GIAN	TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC
NỘI DUNG: KHÁM PHÁ CHỦ ĐỀ Nghe kể chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn tới trường</i>	
<p>Trọng tâm: khám phá những âm thanh và nhịp điệu trên con đường đến trường.</p> <p>YCCĐ: PC1, NLC1, NLC2, NLÂN1.</p> <p>PP&KTDH: Dalcroze, Orff-Schulwerk, làm việc nhóm, lớp học đảo ngược, mảnh ghép,...</p> <p>PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.</p>	

<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Nghe kể chuyện Sơn Ca cùng bạn đến trường</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho HS quan sát bức tranh chủ đề, nghe GV kể câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i>; quan sát GV mô phỏng những âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện. – Các nhóm HS tự khám phá bức tranh, ghi nhớ câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i>. – HS thực hiện kể lại câu chuyện theo nhóm. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Trò chơi mắt ai tinh hơn!</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho HS quan sát bức tranh chủ đề, liệt kê những động từ chỉ âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i> vào giấy. – Các nhóm HS tự khám phá bức tranh, nhớ lại câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i> và ghi lại những động từ chỉ âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện. – HS thực hiện liệt kê những động từ chỉ âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện theo nhóm. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của các nhóm và công bố kết quả.
<p>Luyện tập, Thực hành (... phút)</p>	<p>HĐ3: Mô phỏng những âm thanh và nhịp điệu trên con đường đến trường</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho HS quan sát bức tranh chủ đề, nhớ lại câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i>, nhớ lại động tác mô phỏng những âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện của GV. – Các nhóm HS luyện tập mô phỏng lại những âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện. – HS mô phỏng lại những âm thanh và nhịp điệu có trong câu chuyện theo nhóm. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>Vận dụng, trải nghiệm (... phút)</p>	<p>HĐ4: HS kể lại câu chuyện Sơn Ca cùng bạn đến trường theo cách riêng</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho các nhóm suy nghĩ các tình tiết mới, sáng tạo thông qua câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i> và kể lại câu chuyện theo cách riêng của mình.

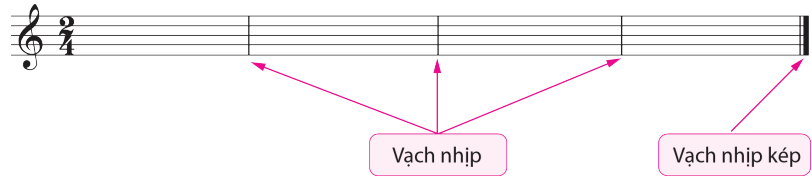
	<ul style="list-style-type: none"> – Các nhóm HS phân vai, luyện tập kể lại câu chuyện <i>Sơn Ca cùng bạn đến trường</i> và mô phỏng những âm thanh và nhịp điệu theo sự sáng tạo riêng của các nhóm. – HS thực hiện kể lại câu chuyện theo cách riêng, đồng thời mô phỏng lại những âm thanh và nhịp điệu sáng tạo theo nhóm. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
NỘI DUNG: HÁT <i>Đường đến trường vui lắm!</i> (nhạc: Lưu Hà An, ý thơ: Nhật Hoa)	
<p>Trọng tâm: HS nghe và vận động; hát thể hiện cách hát luyện láy và ngân dài; hát với hình thức đồng ca có linh xướng; hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.</p> <p>YCCĐ: PC1, PC2, NLC2, NLÂN2.</p> <p>PP&KTDH: Dalcroze, Orff-Schulwerk, làm việc nhóm, lớp học đảo ngược, mảnh ghép,...</p> <p>PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.</p>	
<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Khởi động giọng</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho HS khởi động giọng với mẫu âm; chú ý xử lí hơi thở ở các nốt ngân dài: <p style="text-align: center;">Nắng lên rồi. Dậy bạn ơi. Đi học thôi!</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho HS hát với cao độ tăng dần.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Phân tích bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho HS quan sát bài hát và phân tích các kí hiệu âm nhạc, nhịp, tính chất của bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i>; nghe bài hát và vận động cảm thụ. – HS quan sát bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i> và ghi chép các nội dung phân tích vào giấy; nghe bài hát và vận động cảm thụ theo nhóm. – Các nhóm HS báo cáo nội dung đã phân tích và biểu diễn vận động cảm thụ. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>Luyện tập, Thực hành (... phút)</p>	<p>HĐ3: Tập hát</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho các nhóm luyện tập hát từng câu và cả bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i> theo nhiệm vụ đã giao về nhà. Lưu ý những chỗ hát luyện láy, luyện tập hát kết hợp gõ đệm theo nhịp.

	<ul style="list-style-type: none"> – Nhóm HS luyện tập hát từng câu của bài hát đã được phân công ở nhóm chuyên gia, sau 5 phút thành lập các nhóm mảnh ghép để luyện tập hát cả bài hát kết hợp gõ đệm theo nhịp. GV quan sát và hỗ trợ, chỉnh sửa kịp thời cho các nhóm (nếu có). – Các nhóm chuyên gia biểu diễn phần lời hát được phân công; các nhóm mảnh ghép trình diễn cả bài hát kết hợp gõ đệm theo nhịp, hát với hình thức đồng ca có lĩnh xướng. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp, kịp thời sửa sai cho các nhóm (nếu có).
<p>Vận dụng, trải nghiệm (... phút)</p>	<p>HĐ4: Hát với hình thức tự chọn</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho các nhóm hát bài hát với hình thức tự chọn, sử dụng nhạc cụ gõ với mẫu tiết tấu tự tạo để đệm cho bài hát; hát kết hợp các động tác vận động sáng tạo. – Các nhóm tự đề xuất mẫu gõ đệm và các động tác vận động cho bài hát, tiến hành luyện tập. – HS hát bài <i>Đường đến trường vui lắm!</i> theo các hình thức tự chọn, kết hợp gõ đệm hoặc vận động sáng tạo. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>NỘI DUNG: NGHE NHẠC <i>Ngôi trường giữa ngàn mây (nhạc và lời: Lê Dũng)</i></p>	
<p>Trọng tâm: nghe nhạc, cảm thụ âm nhạc, hiểu nội dung lời ca và trình bày cảm xúc. YCCĐ: PC1, PC2, NLC2, NLÂN3. PP&KTDH: Dalcroze, làm việc nhóm, chia nhóm nhỏ, mảnh ghép,... PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.</p>	
<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Trò chơi Hoạ sĩ tài ba</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, cho các nhóm quan sát một số hình ảnh, các sự vật mà GV đã chuẩn bị sẵn về vùng núi Tây Bắc. HS ghi nhớ và thực hiện nối kết các thông tin, vẽ lại bức tranh theo nhóm. <div data-bbox="928 1488 1301 1768" style="text-align: right;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> – HS tiến hành vẽ lại bức tranh thể hiện ngôi trường giữa ngàn mây của miền núi Tây Bắc theo cảm nhận riêng của nhóm.

	<ul style="list-style-type: none"> – Các nhóm treo tranh lên bảng và lần lượt thuyết minh ý nghĩa bức tranh của nhóm mình đã vẽ. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Nghe nhạc</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, giao nhiệm vụ cho các nhóm đọc và tìm hiểu nhạc sĩ sáng tác bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>, phân tích hoàn cảnh ra đời của bài hát. Nghe bài hát và biểu lộ cảm xúc. – Các nhóm HS đọc tiểu sử, hoàn cảnh ra đời của bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>, ghi chép những thông tin cần thiết vào giấy. Nêu được cảm nhận của nhóm khi nghe bài hát. – Các nhóm trình bày những thông tin đã ghi chép được trong giấy. Trình bày cảm nhận của nhóm khi nghe bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.
<p>Luyện tập, Thực hành (... phút)</p>	<p>HĐ3: Mảnh ghép âm nhạc</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm, các nhóm nghe bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i> kết hợp với vận động cơ thể và sử dụng tambourine gõ đệm theo mẫu tiết tấu bên dưới: <ul style="list-style-type: none"> – GV sử dụng kĩ thuật mảnh ghép, thành lập 4 nhóm, giao nhiệm vụ cho nhóm 1 và nhóm 2 luyện tập các động tác vận động, nhóm 3 gõ đệm tambourine, nhóm 4 sử dụng Body percussion luyện tập theo mẫu tiết tấu bên trên. – Sau 5 phút, GV hướng dẫn HS thành lập 4 nhóm mảnh ghép, luyện tập gõ đệm cho bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>. – HS kết hợp hát, chơi nhạc cụ gõ và vận động đệm cho bài hát. GV quan sát và hỗ trợ, chỉnh sửa kịp thời cho các nhóm (nếu có). – GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.

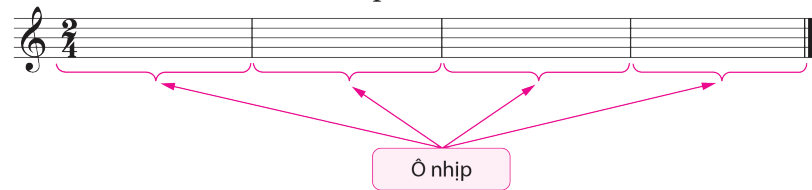
<p>Vận dụng, trải nghiệm (... phút)</p>	<p>HĐ4: Nghe nhạc và vận động sáng tạo</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV giao nhiệm vụ cho các nhóm sáng tạo một số động tác vận động cơ thể và các mẫu tiết tấu gõ đệm cho bài hát <i>Ngôi trường giữa ngàn mây</i>. – HS nghe bài hát và suy nghĩ các động tác vận động sáng tạo, các mẫu tiết tấu gõ đệm với nhạc cụ tự chọn, tiến hành luyện tập theo nhóm. – Các nhóm lựa chọn hình thức nghe kết hợp vận động cơ thể hoặc nghe kết hợp gõ đệm (khuyến khích phần kết hợp giữa vận động cơ thể và gõ đệm theo mẫu tiết tấu sáng tạo). – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của các nhóm.
<p>NỘI DUNG: LÝ THUYẾT ÂM NHẠC</p> <p>Vạch nhịp, ô nhịp</p>	
<p>Trọng tâm: nhận biết một số kí hiệu ghi chép nhạc trong các bài hát, bản nhạc đã học. YCCĐ: PC2, NLC3, NLÂN4. PP&KTDH: chia nhóm nhỏ, làm việc nhóm,... PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.</p>	
<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Trò chơi Trái cây âm nhạc</p> <ul style="list-style-type: none"> – HS chia nhóm quan sát mẫu tiết tấu sau đó luyện tập bằng cách vỗ tay. + Luyện vỗ tay theo tiết tấu: <p style="text-align: center;"> </p> <ul style="list-style-type: none"> + Đọc ghép tên các loại trái cây vào mẫu tiết tấu, ví dụ: <p style="text-align: center;"> </p> <p style="text-align: center;">Sầu riêng Mãng cụt Chuối Bơ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sau khi HS quen với mẫu tiết tấu, GV tập cho HS thực hiện mẫu tiết tấu bằng hình thức ghép tên của các loại trái cây có 2 chữ vào tiết tấu nốt móc đơn (ô nhịp thứ nhất), ghép tên các loại trái cây có 1 chữ vào tiết tấu nốt đen (ô nhịp thứ 2). Đọc tên các loại trái cây theo đúng tiết tấu. – GV cho các nhóm HS thách đấu, nhóm nào ghép đúng nhiều tên trái cây theo yêu cầu và đọc tên các loại trái cây theo đúng tiết tấu sẽ chiến thắng. – Các nhóm quan sát, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV nhận xét và đánh giá chung.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Kết bạn với vạch nhịp, ô nhịp</p> <ul style="list-style-type: none"> – Từ trò chơi, HS nhắc lại khái niệm vạch nhịp, ô nhịp. GV trình chiếu và giới thiệu khái niệm, các ví dụ về vạch nhịp, ô nhịp. HS ghi nhớ và thực hành vẽ vạch nhịp, ô nhịp.

– HS quan sát tranh vạch nhịp, nắm bắt khái niệm vạch nhịp và phân biệt đâu là vạch nhịp đơn, đâu là vạch nhịp kép. Nêu tác dụng của mỗi loại vạch nhịp.

– Từ khái niệm của vạch nhịp, HS quan sát tranh ô nhịp và chỉ ra đâu là ô nhịp, cách tạo ra ô nhịp.

– HS nắm bắt khái niệm về ô nhịp.

**Luyện tập,
Thực hành**
(... phút)

HĐ3: Kết nối

– GV cho HS quan sát dòng nhạc thứ 2 và thứ 3 của bài hát *Đường đến trường vui lắm!* và yêu cầu các nhóm thảo luận, chỉ ra các vạch nhịp, xác định số lượng ô nhịp của 2 dòng nhạc.

– Các nhóm thảo luận chỉ ra vạch nhịp, xác định số ô nhịp của dòng nhạc thứ 2 và thứ 3 trong bài hát *Đường đến trường vui lắm!* và ghi kết quả vào giấy.

The image shows two staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The first staff has the lyrics: trường yêu lắm chiếc cầu tre. Mẹ thức dậy mỗi sớm, gửi đi. The second staff has the lyrics: những yêu thương. Đường gần đường xa vui tiếng bạn bè. Đường đến.

– Từng nhóm dán kết quả của mình đã thực hiện lên bảng và trình bày sản phẩm.

– Các nhóm nhận xét, đánh giá phần trình bày của nhóm bạn. GV đánh giá kết quả của các nhóm và sửa sai cho các nhóm (nếu có).

**Vận dụng,
trải nghiệm**
(... phút)

HĐ4: Em làm nhạc sĩ

– GV cho các nhóm quan sát dòng nhạc đã thiết kế sẵn, có khoá son, số chỉ nhịp, nốt nhạc nhưng chưa có vạch nhịp. Các nhóm quan sát và thực hiện vạch nhịp cho dòng nhạc, cho biết dòng nhạc có bao nhiêu ô nhịp.

	<ul style="list-style-type: none"> – Nhóm HS kẻ dòng nhạc trên vào giấy, thảo luận chỉ ra vạch nhịp, xác định số ô nhịp. – Các nhóm báo cáo kết quả đã thảo luận theo yêu cầu của GV. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp, kịp thời sửa sai cho các nhóm (nếu có).
<p>NỘI DUNG: NHẠC CỤ</p> <p>Nhạc cụ tiết tấu: Gõ đệm cho bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i></p>	
<p>Trọng tâm: thực hiện được mẫu gõ đệm bằng trống con cho bài hát <i>Đường đến trường vui lắm!</i>. YCCĐ: NLC3, NLÂN5. PP&KTDH: Orff-Schulwerk, Dalcroze, làm việc nhóm, chia nhóm nhỏ, trình diễn,... PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.</p>	
<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Vũ điệu vui nhộn</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV chia nhóm và trình bày cách chơi, luật chơi. HS ghi nhớ cách chơi và luật chơi để thực hiện cho dung yêu cầu. – Nhóm HS nghe GV gõ tiết tấu bằng trống nhỏ, khi dứt phần gõ của GV thì nhóm phải nhảy theo đúng tiết tấu vừa nghe, đồng thời mô phỏng lại âm thanh của trống nhỏ (lưu ý tiếng trống nhỏ có âm thanh tùng, cắc). – Thực hiện vận động nhảy theo tiết tấu của GV phải đều, chính xác và mô phỏng đúng âm thanh trống nhỏ vừa nghe theo nhóm. – Các nhóm quan sát và nhận xét phần chơi của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của các nhóm.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Khám phá tiết tấu gõ trống con</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho các nhóm quan sát, phân tích mẫu tiết tấu trống nhỏ; đọc tiết tấu và luyện tập gõ trống nhỏ. <div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> – Nhóm HS phân tích mẫu tiết tấu trống nhỏ, đọc mẫu tiết tấu, luyện tập gõ trống nhỏ với mẫu tiết tấu trên đúng trường độ và duy trì được tốc độ ổn định. – Từng nhóm trình bày phần đọc mẫu tiết tấu kết hợp gõ trống nhỏ. – Các nhóm nhận xét, đánh giá phần trình bày của nhóm bạn. GV đánh giá phần trình bày các nhóm. Điều chỉnh lỗi sai cho các nhóm (nếu có).

**Luyện tập,
Thực hành**
(... phút)

HĐ3: Nhạc công tài ba

- GV phân công cho mỗi nhóm 2 trống nhỏ, luyện tập gõ tiết tấu trống nhỏ để đệm cho bài hát *Đường đến trường vui lắm!*
- Nhóm HS tự phân chia nhiệm vụ cho các thành viên trong nhóm đảm nhiệm việc gõ trống nhỏ, hát lời bài hát. Các thành viên tiến hành luyện tập theo nhiệm vụ đã được nhóm phân công.

The image shows a musical score for the song 'Đường đến trường vui lắm!'. It consists of two staves. The top staff is a vocal line in 4/4 time, with lyrics: 'Đường đến trường vui lắm, đồng lúa chín thơm bông. Đường đến'. The bottom staff is a drum line, also in 4/4 time, with rhythmic notation and small drum icons below it.

- Các nhóm biểu diễn sản phẩm của mình: sử dụng nhạc cụ trống nhỏ để đệm cho bài hát *Đường đến trường vui lắm!*
- Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của cả lớp.

**Vận dụng,
trải nghiệm**
(... phút)

HĐ4: Tập làm nhạc sĩ

- GV cho các nhóm thảo luận và viết mẫu tiết tấu tự sáng tạo vào giấy.
- Các nhóm HS luyện tập mẫu tiết tấu sáng tạo, sử dụng nhạc cụ gõ tùy chọn để gõ đệm cho bài hát *Đường đến trường vui lắm!*
- Các nhóm dung nhạc cụ gõ tự chọn với mẫu tiết tấu sáng tạo gõ đệm cho bài hát *Đường đến trường vui lắm!*
- Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV nhận xét, khuyến khích sự sáng tạo của các nhóm.

NỘI DUNG: THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

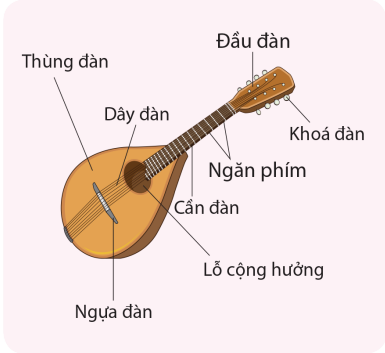

Giới thiệu nhạc cụ nước ngoài: Đàn măng-đô-lin (mandoline)

Trọng tâm: nêu được tên, hình dáng cấu tạo của đàn mandoline; mô phỏng được động tác chơi đàn; cảm nhận và phân biệt được âm sắc và nhận biết được đàn mandoline khi xem biểu diễn.

YCCĐ: NLC3, NLÂN6.

PP&KTDH: Dalcroze, làm việc nhóm, chia nhóm nhỏ,...

PP&CCĐG: quan sát, sản phẩm của HS.

<p>Mở đầu (... phút)</p>	<p>HĐ1: Trò chơi Nghe âm thanh đoán tên nhạc cụ</p> <ul style="list-style-type: none"> – HS chia nhóm tham gia trò chơi <i>Nghe âm thanh đoán tên nhạc cụ</i>. – GV chuẩn bị powerpoint có hình ảnh và âm thanh của nhiều loại nhạc cụ quen thuộc (guitar, cello, violon, ukulele, mandoline). – HS được xem hình ảnh và nghe âm thanh các nhạc cụ có trong powerpoint với thời gian GV quy định. – Hết thời gian, các nhóm chỉ được nghe âm thanh và ghi tên nhạc cụ vào giấy hoặc bảng con. Kết thúc trò chơi, nhóm ghi đúng tên nhạc cụ với file âm thanh được nghe nhiều nhất sẽ chiến thắng.
<p>Khám phá (... phút)</p>	<p>HĐ2: Tìm hiểu đặc điểm nhạc cụ</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV trình chiếu hình ảnh và giới thiệu đàn mandoline. Các nhóm quan sát, ghi nhớ tên, hình dáng, đặc điểm cấu tạo của đàn mandoline. Sau 2 phút, GV tắt file trình chiếu, yêu cầu các nhóm vẽ lại cây đàn mandoline và ghi các bộ phận của đàn vào giấy vẽ. – Nhóm thực hiện vẽ lại cây đàn mandoline và ghi tên, các bộ phận của đàn. – Đại diện nhóm trình bày tên và các bộ phận của đàn mandoline. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của các nhóm. <div data-bbox="904 703 1287 1054" style="text-align: center;"> </div>
<p>Luyện tập, Thực hành (... phút)</p>	<p>HĐ3: Nghe và cảm thụ âm nhạc biểu diễn của mandoline</p> <div data-bbox="428 1385 652 1651" style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho lớp xem video nghệ sĩ chơi đàn mandoline. Các nhóm ghi chép, mô tả cách chơi, cảm nhận âm sắc của đàn mandoline. – Nhóm xem video và thực hiện ghi cảm nhận âm sắc của đàn mandoline vào giấy. Thực hành mô phỏng cách chơi đàn mandoline. – Đại diện của từng nhóm trình bày cảm nhận âm sắc của đàn mandoline. Xem video và mô phỏng lại động tác chơi đàn theo nhóm. – Các nhóm nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm của các nhóm.

Vận dụng, trải nghiệm (... phút)	<p>HĐ4: Nghệ nhân làm đàn</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho các nhóm 1 tấm bìa carton, kéo, băng keo, bút màu, thước. – Nhóm quan sát và thực hiện làm đàn mandoline bằng bìa carton. – Các nhóm trưng bày sản phẩm của mình. Dùng đàn mandoline bằng bìa carton mô phỏng lại cách chơi đàn. – Các nhóm xem và đánh giá sản phẩm của nhóm bạn. GV đánh giá sản phẩm tự chế của các nhóm.
--	---

IV. PHƯƠNG ÁN CHIA TIẾT

Tiết	Phương án đề xuất	Phương án của giáo viên
1	Nội dung 1: Khám phá Nội dung 2: Hát	
2	Nội dung 1: Hát Nội dung 2: Nhạc cụ tiết tấu	
3	Nội dung 1: Nghe nhạc Nội dung 2: Lí thuyết âm nhạc	
4	Nội dung 1: Hát Nội dung 2: Nhạc cụ tiết tấu Nội dung 3: Thường thức âm nhạc	

V. ĐIỀU CHỈNH SAU BÀI DẠY

.....

.....

.....

.....

.....

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Âm nhạc*. Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư ban hành Quy định đánh giá học sinh tiểu học – số 27/2020/TT-BGDĐT*. Hà Nội.
4. Hồ Ngọc Khải. (2012). *Khái quát một số phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ em tại Hoa Kỳ hiện nay*. Hội thảo khoa học về dạy học Âm nhạc, Mĩ thuật, Thể dục ở trường phổ thông. Bộ Giáo dục và Đào tạo. Hải Phòng.
5. Lê Anh Tuấn, Đỗ Thanh Hiên, Hồ Ngọc Khải (2019). *Hướng dẫn dạy học môn Nghệ thuật tiểu học theo Chương trình giáo dục phổ thông mới – Phần Âm nhạc*. Nhà Xuất bản Đại học Sư phạm Hà Nội. Hà Nội.

Tài liệu tiếng Anh

6. Campbell, P. S. (1991), “*Rhythmic movement and public school education: progressive views in the formative years*”. *American Music Education*, 19, 12 –22.
7. Richard Filz (2014), *Body Percussion Sounds and Rhythms: A Comprehensive Training System*, Alfred Music Publishing GmbH.
8. Virginia Hoge Mead (1994), *Dalcroze Eurhythmics: In Today’s Music Classroom*, Kent State University.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng thành viên kiêm Tổng Giám đốc NGUYỄN TIẾN THANH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Tổ chức và chịu trách nhiệm bản thảo

Phó Tổng biên tập ĐINH GIA LÊ

Giám đốc Công ty CP Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định TRẦN THỊ KIM NHUNG

Biên tập nội dung: LƯU THỊ NGỌC THẢO – LÊ THÀNH LỢI

Trình bày bìa: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Thiết kế sách: NGUYỄN NGỌC ĐAN THANH

Sửa bản in: LƯU THỊ NGỌC THẢO – LÊ THÀNH LỢI

Chế bản: CÔNG TY CP DỊCH VỤ XUẤT BẢN GIÁO DỤC GIA ĐỊNH

Địa chỉ sách điện tử và tập huấn qua mạng

– Sách điện tử: *hanhtrangso.nxbgd.vn*

– Tập huấn online: *taphuan.nxbgd.vn*

**Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam
và Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định.**

Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam và Công ty cổ phần Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Định.

TÀI LIỆU TẬP HUẤN, BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA MÔN ÂM NHẠC LỚP 5 – BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

Mã số:

In ..... bản, (QĐ ....) khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in: ..... địa chỉ .....

Cơ sở in: ..... địa chỉ .....

Số ĐKXB:

Số QĐXB: .../QĐ- GD - HN ngày ... tháng ... năm 20...

In xong và nộp lưu chiểu tháng ... năm 20...

Mã số ISBN:

TRẦN TRỌNG GIỚI THIỆU

**TÀI LIỆU TẬP HUẤN,
BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN
SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA**
môn

ÂM NHẠC

BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

LỚP

5

Sách không bán